

Zde patří úvodní strana.

Zde patří oficiální zadání diplomové práce.

ABSTRAKT

Anotace bakalářské práce

Krizová komunikace dnes tvoří nedílnou součást krizového řízení a je důležitou spojnicí mezi složkami integrovaného záchranného systému a veřejností. Přenos životně důležitých informací směrem k veřejnosti v době, kdy dojde k mimořádné události ohrožující lidské životy, zdraví nebo majetek, se stává prioritou v jejich ochraně.

Cílem práce je zmapovat zákonný rámec krizové komunikace a jeho aplikaci v podmínkách jednotlivých základních složek integrovaného záchranného systému. Práce popisuje krizovou komunikaci Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje, Zdravotnické záchranné služby Zlínského kraje a Policie ČR.

Součástí práce jsou jedinečné informace z neveřejných dokumentů pro případy krizových stavů a komunikační modely pro jednotlivé druhy mimořádných i krizových událostí.

Annotation of bachelor's thesis

The crisis communication for emergency events of the integrated rescue system

The crisis communication is an integral component of the crisis control and also an important connection between the integrated rescue system and the general public. Transmission of the fundamental information towards the general public is a priority for the public's protection at the time of an emergency event, which might be dangerous for the human lives, health and properties.

The aim of the project is to chart the legal framework of the crisis communication and its effectual application in the conditions of the integrated rescue system and its individual constituent parts. The project covers the crisis communication among The Fire Rescue Service of the region of Zlin, The Emergency Health Service and The Police of The Czech Republic.

The project also includes unique information, drawn from the private document files, for the crisis event cases and communication models for the particular types of the emergency and crisis events.

Komunikace provází lidstvo od samého počátku jeho vzniku. Krizová komunikace je specifickou formou komunikace, která v posledních desetiletích získává rozměr životně důležité potřeby.

Osobně bych chtěl poděkovat vedoucímu práce Ing. Vlastimilu Tatákovi, DiS, za pochopení a rady při tvorbě této práce.

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma "Krizová komunikace při mimořádných událostech integrovaného záchranného systému" jsem vypracoval samostatně a použitou literaturu jsem v této bakalářské práci citoval a uvádím na přiloženém seznamu literatury.

Ve Zlíně dne 1. května 2005

.....

Bc. Ivo Mitáček

OBSAH

OBSAH	5
ÚVOD.....	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1 PRÁVO NA INFORMACE	8
1.1 ÚSTAVNÍ PRÁVO NA INFORMACE A ZÁKLADNÍ ZÁKON O INFORMACÍCH	8
1.2 ZÁKON O INTEGROVANÉM ZÁCHRANNÉM SYSTÉMU	11
1.3 ZÁKON O KRIZOVÉM ŘÍZENÍ.....	12
1.4 INTERNÍ PŘEDPISY O POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ U ZÁKLADNÍCH SLOŽEK IZS	13
1.4.1 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	13
1.4.2 Zdravotnická záchranná služba	17
1.4.3 Policie České republiky.....	17
1.5 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ U OSTATNÍCH SLOŽEK IZS	19
1.5.1 Výběr z ostatních složek IZS	19
1.5.2 Státní správa	20
1.5.3 Hromadné sdělovací prostředky.....	22
II. PRAKTICKÁ ČÁST	23
2 KRIZOVÁ KOMUNIKACE ISZ ZLÍNSKÉHO KRAJE	24
2.1 VÝVOJ KRIZOVÉ KOMUNIKACE SLOŽEK IZS VE ZLÍNSKÉM KRAJI	24
2.2 SOUČASNÝ STAV KRIZOVÉ KOMUNIKACE SLOŽEK IZS VE ZLÍNSKÉM KRAJI	27
2.3 KRIZOVÁ KOMUNIKACE HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	28
2.3.1 Plán krizové komunikace kraje – pro případy krizových stavů.....	28
2.3.2 Plán krizové komunikace kraje – pro případy mimořádných událostí.....	35
2.4 KRIZOVÁ KOMUNIKACE ZZS ZLÍNSKÉHO KRAJE	36
2.5 KRIZOVÁ KOMUNIKACE POLICIE ČR	36
2.6 MODELÝ KRIZOVÉ KOMUNIKACE U RŮZNÝCH TYPŮ UDÁLOSTÍ.....	39
2.6.1 Komunikační model při krizových stavech.....	41
2.6.2 Komunikační model při mimořádných událostech	42
2.6.3 Komunikační model při běžných událostech	43
2.7 POROVNÁNÍ KRIZOVÝCH KOMUNIKACÍ U SLOŽEK IZS VE ZLÍNSKÉM KRAJI	44
2.7.1 Krizová komunikace 21. století.....	45
2.8 ANALÝZA EFEKTIVITY KRIZOVÉ KOMUNIKACE.....	46
ZÁVĚR.....	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	51
SEZNAM PŘÍLOH.....	52

ÚVOD

V bakalářské práci se chci zaměřit na problematiku krizové komunikace složek integrovaného záchranného systému ve Zlínském kraji. Hlavním smyslem je nastínit současný stav a přístup jednotlivých státních složek záchranářů při komunikaci mimořádných událostí vůči veřejnosti.

Chci zmapovat nejen základní zákonnou a vnitřní normativní úpravu přístupu kompetentních osob k povinnosti informovat veřejnost, ale také skutečné možnosti krizové komunikace a aplikovat zkušenosti z praxe. Poslední léta přinesla i v České republice celou řadu událostí, které označujeme jako mimořádné. Tedy takové události, které se významným způsobem dotýkají života občanů a mohou mít na ně významný vliv. Osobně tím nemyslím jen oblast událostí zasahující desítky nebo stovky tisíc občanů, ale i události menšího rozsahu s lokálnějším významem. Právě dříve podceňovaná oblast relativně malých událostí má široký dopad do vnímání okolí a celkového vnímání práce profesionálních záchranářů. Tuto oblast nazýváme řešení mimořádných událostí, což je rozdíl oproti krizové komunikaci při vyhlášení některého z krizových stavů. Práce však obsáhne oba tyto krizové prostory, protože mají mnoho společného právě v oblasti krizové komunikace.

Bakalářská práce je členěna do tématických částí, které popisují jednotlivé oblasti krizové komunikace a její vývoj ve Zlínském kraji. První část se věnuje teorii krizové komunikace a zákonnému rámci v podmínkách České republiky. Praktická část popisuje nejen historický vývoj, ale i konkrétní modely krizové komunikace a jejich využití v praxi u jednotlivých složek integrovaného záchranného systému.

Cílem bude také představit jednotlivé komunikační modely pro osoby odpovídající za přenos informací a styk s médii. Velmi cenným přínosem je zveřejnění informací z neveřejných dokumentů, upravujících činnost složek integrovaného záchranného systému Zlínského kraje, při krizových nebo havarijních stavech.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVO NA INFORMACE

1.1 Ústavní právo na informace a základní zákon o informacích

V době, která se často nazývá informačním věkem, je naplnění ústavního práva na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy a další právní subjekty, které na základě zákona rozhodují o právech a povinnostech fyzických a právnických osob, klíčovým prvkem vztahu mezi státem a občanem.

Zákony upravující naplnění práva veřejnosti na informace a povinnosti státu tyto informace poskytovat, často nazývané Zákon o svobodě informací, se postupně stávají součástí legislativy všech vyspělých zemí. Jen pro příklad je toto právo zakotveno ve Švédsku už od 18. století, americký Zákon o svobodě informací (Freedom of Information Act) se datuje od roku 1966, francouzský z roku 1978, kanadský, australský a novozélandský z roku 1982 a holandský z roku 1991.

Platný právní řád České republiky neobsahoval až do roku 2000 žádnou komplexní právní úpravu práva na informace a povinnosti státních orgánů a orgánů samosprávy poskytovat informace. Řada předpisů pouze upravovala dílčí aspekty zpřístupňování informací pro jednotlivé více či méně vymezené oblasti.

Lze tedy konstatovat, že v právním řádu České republiky chyběl až do roku 2000 obecný právní předpis, který by realizoval čl. 17 odst. 1, 2, 4 a 5 Listiny základních práv a svobod, podle nichž je právo na informace zaručeno.

Čl.17 Listiny základních práv a svobod¹ praví:

- Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
- Cenzura je nepřípustná.

¹ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

- Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.
- Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

Každý má právo informace svobodně vyhledávat a šířit, kromě případů stanovených zákonem, a státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti.

S účinností od 1.1.2000 je v platnosti zákon č. 106 ze dne 11.5.1999, o svobodném přístupu k informacím. Navržený a přijatý zákon je obecnou právní normou, která zajišťuje právo veřejnosti na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy, jakož i další subjekty. Tyto povinné subjekty jsou zákonem zavázány především k tomu, aby zveřejňovaly základní a standardní informace o své činnosti automaticky tak, aby byly všeobecně přístupné. K tomu jsou využívány jak tradiční prostředky zveřejňování informací, tak moderní prostředky šíření informací pomocí elektronických sítí.

Zákon se nevztahuje na postup povinných subjektů při poskytování informací, pokud je upraven zvláštními právními předpisy. Tím se právě zákon dostává do polohy obecného předpisu, který bude aplikován pouze v případě neexistence speciální právní úpravy postupu poskytování informací. V současné době jsou takovými speciálními předpisy např. trestní řád, zákon o archivnictví, jednací řád Poslanecké sněmovny a pod.

Ostatní informace vydávají povinné subjekty na požádání žadatele, tedy každé fyzické nebo právnické osoby. Výjimkou z tohoto pravidla jsou informace, jejichž poskytnutí zákon výlučně zakazuje, nebo výrazným způsobem omezuje. Jde zejména o informace, které jsou na základě zákona prohlášeny za utajované, nebo informace, které by porušily ochranu osobnosti a soukromí osob. Zákon řeší situace nejen o samotném poskytnutí informace, ale také postup při vyřizování žádosti, možnost odvolání proti rozhodnutí nebo o odmítnutí žádosti. Dále zákon upravuje možnost přezkoumání rozhodnutí a hrazení nákladů spojených s poskytnutím informace.

Ochranou proti zneužívatelům bylo právě rozhodnutí o hrazení nákladů spojených s poskytováním informací. To jednak vedlo ke zřizování sazebníků za poskytnuté informace ve vztahu k nosiči - papír, CD, disk... a dále k vlastní problematice realizaci výběru požadavku úhrady. Praxe ukázala, že žadatelé se úhrad nebojí a značnou měrou spoléhají na bezplatné poskytování informací. Netřeba přiznávat, že řada povinných subjektů jim sama nahrála ve své „nečinnosti“ při účtování sazeb, neboť jde o další několikaprocenní administrativní opatření.

Při vyřizování žádostí se může postupovat neformálně. To jsou případy, kdy jsou žádosti požadovány ústně (tj. i telefonicky) a jsou vzápětí vyřizovány stejnou cestou běžnou v úřední činnosti. Žádost podaná ústně musí být formalizována v případech, kdy není žadatel o informace uspokojen jejím vyřízením. Písemným podáním se rozumí i podání faxem nebo elektronickou poštou.

K ústavně zaručenému právu svobodného přístupu k informacím patří i možnost veřejně sledovat, jak se daří realizaci zákona v praxi. K tomu slouží výroční zpráva, která je každoročně zpracovávána a zveřejňována. Náležitosti výroční zprávy jsou stanoveny v zákoně o svobodném přístupu k informacím. Údaje se týkají pouze písemně evidovaných žádostí o poskytnutí informace, protože žádosti podané ústně a vyřizované neformálně nelze v praxi sledovat a jistě by to znamenalo tragický nárůst administrativy.

Návrh zákona byl normalizován s ústavním pořádkem České republiky, je v souladu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech a Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jimiž je Česká republika vázána.

1.2 Zákon o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000, o integrovaném záchranném systému vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Integrovaným záchranným systémem se podle zákona rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Mimořádnou událostí je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Záchrannými pracemi jsou činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Důležitou oblastí je ochrana obyvatelstva při plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Integrovaný záchranný systém se používá v přípravě vzniku mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.

Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí okresu jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky.

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a

likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.

Základní složky integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny hejtmána kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací.

Při provádění záchranných a likvidačních prací za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se složky integrovaného záchranného systému řídí pokyny Ministerstva vnitra. Za stavu nebezpečí se složky integrovaného záchranného systému na území příslušného kraje nebo okresu řídí pokyny toho, kdo vyhlásil stav nebezpečí.

1.3 Zákon o krizovém řízení

Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000, o krizovém řízení a o změně některých zákonů, stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení.

Krizovou situací rozumíme mimořádnou událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu, které jinak nazýváme "krizové stavy".

Pro uvedení celkového přehledu základního zákonného rámce jsem zde zmínil i tento speciální zákon. Jeho podrobnější rozepisování je však nad rámec této práce, ale v některých dalších bodech se k němu budu vracet.

1.4 Interní předpisy o poskytování informací u základních složek IZS

1.4.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky, jako řídicí článek pro všechny složky integrovaného záchranného systému, pocíťoval již řadu let potřebu upravit postup pro poskytování informací veřejnosti a médiím.

Po několika letech příprav, různých návrhů a diskusí byl přijat Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra č. 4 ze dne 21. února 2005, kterým se stanoví postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky.

Pokyn lze bez nadsázky označit jako mimořádně pokrokový dokument, který jednoznačně hovoří o tom, že informace musí být ucelené, objektivní a pravdivé a poskytnuty bez zbytečného odkladu.

Takové informace se poskytují ústním sdělením, telefonicky nebo písemně oprávněnými osobami stanovenými pokynem. Dále prostřednictvím webové stránky generálního ředitelství, nebo HZS kraje, nebo prostřednictvím e-mailu, na tiskových konferencích, přímým vystoupením oprávněných osob v rozhlase nebo televizi a tištěnou formou (časopisy, publikacemi, letáky, brožury apod.).

Všechny osoby, které poskytují informace, nesou za jejich obsah a formu plnou odpovědnost.

Podle účelu a zaměření se informace rozlišují na

- informace poskytované sdělovacím prostředkům,
- informace poskytované podle zákona o svobodném přístupu k informacím² nebo na základě petice, podání nebo stížnosti,
- informace poskytované veřejnosti na pracovišti,
- informace poskytované při mimořádných událostech.

² Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení samostatného bodu „mimořádných událostí“, do výčtu rozlišení jednotlivých informací, je důležitým průlomem do komunikace s médii a veřejností. Jde o vyčlenění specializované skupiny komunikace, které se podřizují další specifické přístupy komunikace.

Tato bakalářská práce se má zabývat okruhem poskytování informací v rámci Zlínského kraje, a proto další výčet povinností a úkolů bude zúžen na region. Samozřejmě se jedná jen o výběr důležitých položek pro přehledný rámec obecného informování.

Oprávnění k poskytování informací sdělovacím prostředkům v rámci kraje mají

- ředitel HZS kraje - vyjadřuje se ke všem oblastem působnosti HZS kraje,
- náměstci ředitele HZS kraje a ředitel kanceláře ředitele HZS kraje - vyjadřují se ke všem otázkám, které se týkají jimi řízených úseků. Pokud se vyjadřují k problematice, která spadá do kompetence jiného náměstka či ředitele kanceláře KŘ, musí s ním danou věc předem projednat. Současně o informacích, které poskytnou nebo již poskytli, informují mluvčího HZS kraje,
- mluvčí HZS kraje - zodpovídá za zpracování odpovědí na dotazy sdělovacích prostředků v působnosti HZS kraje. Samostatně může poskytovat informace z oblasti působnosti HZS kraje. Pro tuto činnost je oprávněn vyžadovat od zaměstnanců HZS kraje potřebné informace,
- další vedoucí zaměstnanci a ostatní zaměstnanci HZS kraje - mohou poskytovat informace sdělovacím prostředkům po předchozím souhlasu ředitele HZS kraje, jeho náměstka nebo ředitele kanceláře KŘ. Současně o informacích, které poskytnou nebo již poskytli, informují neodkladně svého nadřízeného a mluvčího HZS kraje.

Zajímavý je také pohled na oblast informací poskytovaných veřejnosti na pracovišti, kde došlo v pokynu také k novému pojetí. Předpis říká, že informace jsou poskytovány zpravidla ústně při přímém jednání, telefonicky nebo písemně. Hlavně pak, že zaměstnanci HZS kraje vyřizují žádosti o informace s maximální odborností, objektivností a ochotou. Patří sem zejména dotazy zodpovídané veřejnosti zaměstnanci odborných úseků.

Zakotvení slova „ochotně“ je podle mne skutečně novátorská věc u státní správy!

Mluvčí HZS kraje zabezpečuje v rámci kraje zejména následující úkoly

- aktivně poskytuje informace sdělovacím prostředkům a veřejnosti, zpracovává odpovědi na jejich dotazy,
- připravuje a vede tiskové konference ředitele HZS kraje,
- zpracovává a vydává tiskové zprávy se stanoviskem ředitele HZS kraje,
- zprostředkovává rozhovory a zpracovává písemné odpovědi ředitele HZS kraje, jeho náměstků nebo ředitele kanceláře KŘ na dotazy sdělovacích prostředků,
- zveřejňuje informace na internetu,
- připravuje a upravuje články k otištění,
- vyhledává možnosti k vystoupení oprávněných osob k aktuální tematice zejména v regionálních vysíláních rozhlasu a televize,
- zpracovává roční plán akcí pro prezentaci v médiích a jeho aktualizaci,
- zajišťuje propagaci výsledků činnosti HZS kraje ve sdělovacích prostředcích a na veřejnosti,
- zajišťuje propagaci preventivně výchovné činnosti,
- poskytuje informace o závažných událostech mluvčímu generálního ředitelství.

Ve výčtu úkolů mluvčího kraje jde především hned o první bod a stanovení aktivního přístupu k poskytování informací. V porovnání např. s pokynem policie jde o jednoznačný posun přístupu lidí odpovědných za komunikaci směrem k veřejnosti. Tím je také zaručena aktuálnost a přenositelnost informací.

Dalším zajímavým momentem nového pokynu je přístup kompetentních osob při poskytování informací v televizi a rozhlasu. Ředitel HZS kraje a mluvčí HZS kraje mohou podle potřeby vystupovat v televizi a rozhlasu bez omezení. Další zaměstnanci s tímto oprávněním stanoví jen ředitel HZS kraje. Vždy však musí být informován mluvčí HZS kraje.

Schvalovatel pokynu tedy jednoznačně selektuje okruh možných poskytovatelů informací v těchto nejdůležitějších hromadných sdělovacích prostředcích, protože si uvědomuje sílu a dopad takových informací vůči veřejnosti. V základním modelu tak mohou vystupovat pouze ředitel kraje a tiskový mluvčí kraje. I v tomto bodě jde o novinku a zcela zásadní postoj k dosažení maximální profesionality při vystupování v médiích.

Další upravenou oblastí pro poskytování informací je internet. Mluvčí HZS kraje koordinuje zpracování informací od věcně příslušných úseků, podílí se na tvorbě webových stránek HZS kraje a zodpovídá přitom za aktuálnost zveřejněných údajů. Nutno podotknout, že např. k porovnání s policií jsou na tom hasiči výrazně lépe v oblasti internetu.

Pokyn také samostatně stanovuje postup pro poskytování informací při mimořádných událostech, což nás v této práci také mimořádně zajímá.

Při mimořádných událostech³ má oprávnění poskytovat informace sdělovacím prostředkům bez předchozího souhlasu příslušného vedoucího zaměstnance a kromě určených osob také

- řídící důstojník,
- operační důstojník krajského operačního a informačního střediska nebo operačního střediska pro část území kraje, pokud tak rozhodne ředitel HZS kraje,
- velitel zásahu nebo velitel jednotky HZS kraje, která se zúčastnila zásahu,
- zaměstnanec, který provádí na místě požáru zjišťování příčin vzniku požáru, a to v rozsahu své územní působnosti.

Mimořádné události vyžadují také rozšíření komunikace na osoby zúčastněné při opatřeních a na další odborníky při samotném provádění záchranných prací. Oblast vnější komunikace při krizových stavech je podrobněji rozebrána dále v této práci.

Pokyn Generálního ředitelství HZS ČR navíc ukládá ředitelům jednotlivých krajů určit osoby ve své působnosti s trvalým oprávněním pro styk se sdělovacími prostředky. Tedy v praxi vytvořit funkci tiskového mluvčího. Znovu jde o novinku a průlom pro obsazení funkcí mluvčích na všech krajích v české republice. Dále musí krajští ředitelé upravit vnitřním předpisem podrobnosti k zabezpečení činnosti pro poskytování informací.

³ § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1.4.2 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba tvoří pravděpodobně nejslabší komunikační článek v rámci Zlínského kraje. Absentuje vlastním pokynem a pravidly pro poskytování informací veřejnosti a médiím. Na případné dotazy novinářů odpovídá ředitel Územního střediska zdravotnické záchranné služby Zlínského kraje nebo jím pověřené osoby.

1.4.3 Policie České republiky

Policie České republiky patří u IZS mezi průkopníky s předpisy upravujícími činnost komunikace s veřejností a médii. Za posledních deset let prošlo policií několik interních pokynů, které se specializují na styk s veřejností a poskytování informací. Důvodem byl nejen historicky daleko větší tlak na informace než u ostatních složek IZS, ale také fakt, že se u policie zřizovaly preventivně informační skupiny. Ty vlastně dodnes garantují informační tok vůči veřejnosti a médiím. Bohužel však u policie neexistuje jednotný postup pro jejich zřizování a ani to není povinnost pro jednotlivé územní ředitele. Tím ale také došlo k velké rozdílnosti přístupu jednotlivých okresních policejních ředitelství v celé České republice. Proto se můžeme u Policie ČR a Ministerstva vnitra ČR setkat se skupinami pro styk s veřejností, preventivně informačními skupinami, preventivně výchovnými a informačními skupinami, tiskovými mluvčími, pracovníky pověřenými pro styk s médii, tiskovými pracovníky ministerstva, pracovníky odboru tisku a public relations apod.

Dnes platí Nařízení ministra vnitra č. 96, ze dne 6. září 1999, kterým se upravuje postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti pro resort Ministerstva vnitra ČR a Policii ČR.

Znovu se v této práci zúžím pouze na zlínský region, který je u policie reprezentován čtyřmi okresními ředitelstvími. Tato ředitelství pak spadají do kompetence dvou krajských správ. Jihomoravská správa ošetřuje okresy Kroměříž, Uherské Hradiště a Zlín. Severomoravské správě pak patří okres Vsetín. O rozdílném pojetí v samotných přístupech a nevýhodách takového uspořádání se nebudu rozepisovat, ale je jasné, že případná koordinace informací a vzájemná komunikace není vždy v praxi jednoduchá.

Působnost tiskových mluvčích a skupin pro styk s veřejností správ krajů

- zodpovídají za poskytování informací o závažných nehodách a trestných činech (např. vraždy, loupeže) a o problematice, která přesahuje hranice jednoho okresu. Dále informují o činnosti správy kraje a útvarů podřízených jejímu řediteli. Metodicky řídí mluvčí okresních (městských) ředitelství,
- zveřejňují pátrání po pohřešovaných a hledaných osobách a věcech v rámci své působnosti,
- informují o možnostech ochrany osob a majetku, o prevenci v oblasti silničního provozu a o projektech prevence kriminality,
- skupina pro styk s veřejností Policie České republiky správy hlavního města Prahy poskytuje informace pro sdělovací prostředky z území celé Prahy.

Tiskoví mluvčí okresních (městských) ředitelství

Tiskoví mluvčí okresních (městských) ředitelství poskytují v rámci vymezené územní působnosti informace o

- bezpečnostní situaci, vývoji kriminality a její objasněnosti včetně konkrétních případů,
- vývoji dopravní nehodovosti a jejích následcích,
- pátrání po osobách a věcech,
- možnostech ochrany osob a majetku v oblasti prevence kriminality a dopravní nehodovosti,
- policejních projektech prevence kriminality nebo podílu policie na realizaci komplexních preventivních programů na úrovni daného teritoria.

V rámci své působnosti mohou tiskoví mluvčí okresních (městských) ředitelství také publikovat v tisku.

Velmi zajímavá je situace u policie v oblasti internetu. Velmi slabá rozšířenost přístupů do internetové sítě, a to i v dnešní době, staví policii do částečně nevýhodné situace. O zveřejnění informace na internetu rozhoduje resortní redakční rada na návrh ředitele útvaru, do jehož působnosti zveřejňovaná informace spadá. Tiskové zprávy a

stanoviska smí zveřejňovat pouze odbor tisku a skupina pro styk s veřejností policejního prezidia. V praxi tak naprosto chybí možnost regionální prezentace na vlastních internetových stránkách, která je ale v praxi často obcházena proti platnému nařízení. Svoji roli zde sehrává neaktuálnost tohoto nařízení a obecná nedostupnost služebního internetu policistům.

Poskytování informací za krizových situací, jako samostatný informační blok, je popsán dále v této práci. Rozhodně ale platí, že policie má vnitřní úpravu pro krizovou komunikaci a tím i stanovená pravidla pro přenos informací k veřejnosti a médiím.

1.5 Poskytování informací u ostatních složek IZS

Při pohledu mimo oblast základních složek integrovaného záchranného systému lze konstatovat, že jednotlivé instituce a organizace přistupují velmi rozdílně k chápání problematiky komunikace s veřejností. Jednak to může vyplývat z jejich postavení, z jejich zkušeností, ale také z přirozené potřeby komunikovat určitou oblast událostí.

1.5.1 Výběr z ostatních složek IZS

Jednoznačně nejpropracovanější systém pro krizovou komunikaci má Armáda ČR. Celá řada publikací, učebnic a tématických materiálů dává dostatečný základ pro budování silné strategie komunikace. V případě AČR jde o přirozený stav věcí, protože vojsko se ve svých aktivitách pohybuje výhradně v oblastech krizových situací. Tady mám na mysli nejen bojový stav, ale i jejich pomoc a nasazení při řešení mimořádných událostí v civilním životě.

Svoji připravenost a schopnost komunikovat krizové situace jednoznačně armáda prokázala při povodních na Moravě v roce 1997.

U dalších a pomocných složek integrovaného záchranného systému je situace diametrálně odlišná. Nejen že dochází k rozdílným přístupům v rámci jednotlivých organizací, ale také v rámci jednotlivých měst. Takovým typickým zástupcem jsou obecní a městské policie. Tady snad platí – co město – to jiný přístup. Je to dáno nejen potřebou komunikovat, ale i samotným faktem obsazenosti postů tiskových mluvčích nebo osob

odpovědných za komunikaci. Jistěže rozhodují velikost města, rozpočet a další faktory, ale nejde o systémově řešenou věc. Městské policie v okresních městech Zlínského kraje jsou v dnešní době pokryty službou poskytování informací médiím a veřejnost, byť za cenu kumulovaných funkcí nebo přenesením odpovědnosti na mluvčí radnice.

Další skupinu tvoří humanitární organizace a nadace, které se účastní řešení krizových komunikací a zaujímají významný postoj v celém systému IZS. Krizová komunikace je zde znovu řešena pověřením určené osoby pro styk s veřejností a médii. Dobré jsou zkušenosti s Českým červeným křížem, Adrou, Charitou apod. Ve Zlínském kraji je možné dobře vysledovat aktivní komunikaci postavenou na osobním přístupu zástupců jednotlivých pomocných složek.

1.5.2 Státní správa

Samostatnou skupinou je pak státní aparát zastoupený krajským úřadem, obcemi s rozšířenou působností a obcemi. Jejich zástupci jsou více či méně zapojeni do integrovaného záchranného systému a mají řadu úkolů a povinností vůči veřejnosti. Mezi jasně označenou oblast patří také vnější komunikace. Komunikaci s veřejností zajišťují na různých typech úrovní tiskový mluvčí nebo určený zástupce státní správy. V osobě mluvčího Krajského úřadu Zlínského kraje je také zajištěna zákonná povinnost vůči Krizovému plánu kraje a naplnění Krizového štábu Zlínského kraje.

Zkušební svolávání krizových štábů je dobrou prověrkou i pro prověření systému prostupnosti informací k médiím. Vždy probíhá prověření spojení na hromadné sdělovací prostředky a zkouška výměny informací. V praxi pak jde o přenos prioritních informací:

Za stavu nebezpečí Krajský úřad Zlínského kraje

- koordinuje záchranné a likvidační práce, poskytování zdravotnické pomoci, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví a bezodkladných pohřebních služeb,
- organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- zajišťuje veřejný pořádek a ochranu majetku na území s provedenou evakuací,

- organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- chrání práva a oprávněné zájmy bezprostředně ohrožených osob, které jsou povinny strpět záchranné práce prováděné v zájmu ochrany životů a zdraví osob. Krajský úřad je povinen vykonávat výše uváděné činnosti tak, aby byly přiměřené a odpovídající svým obsahem a rozsahem účelu a podmínkám konkrétní situace.

Hejtman Zlínského kraje je za stavu nebezpečí oprávněn

- rozhodnout o ukládání pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,
- nařídit bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení,
- nařídit hlášení přechodné změny pobytu osob,
- nařídit použití občanů povinných civilní službou k realizaci krizových opatření,
- nařídit vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,
- zajistit přednostní zásobování dětských a zdravotnických zařízení a ozbrojených a hasičských záchranných sborů,
- zabezpečit náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče) a jejich výplatě.

Výše uváděná opatření se využijí jen v tom rozsahu, který je nezbytný pro překonání krizové situace.

Povinnosti uvedené zákonem lze uložit pouze tehdy, pokud nelze tyto činnosti a věci zajistit smluvně, subjekt plnění klade zjevně finančně a časově nevýhodné podmínky nebo plnění odmítne a přitom hrozí nebezpečí z prodlení.

Hejtman kraje je v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu podle zákona povinen zajistit provedení stanovených krizových opatření v podmínkách kraje.

Zajímavý výčet opatření jsem vybral záměrně, protože o něm veřejnost má jen malé povědomí a občané o nich mohou být informováni prvotně právě z médií.

1.5.3 Hromadné sdělovací prostředky

Na závěr tohoto krátkého výčtu jsem si ponechal právě hromadné sdělovací prostředky. Média ze Zlínského kraje jsou zapojena do systému včasného vyrozumívání obyvatel v případě mimořádné události a aktivace krizových štábů.

Podle zákona o integrovaném záchranném systému každý, kdo provozuje hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, je povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce.⁴

Další zákon který upravuje povinnost médií informovat je zákon o krizovém řízení tzv. krizový zákon. Každý, kdo provozuje hromadné informační prostředky včetně televizního a rozhlasového vysílání, je povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech.⁵

Zákon o integrovaném záchranném systému a zákon o krizovém řízení věnovaly povinností informovat samostatné paragrafové znění, což zdůrazňuje význam poslání přenosu životně důležitých informací k veřejnosti. Zákonná povinnost se vztahuje na všechny provozovatele hromadných sdělovacích prostředků. Přestože zákon hovoří o „informačních prostředcích“, a nepoužívá více zažitéjší „sdělovací prostředky“, nezavdává tím pochyb o důležitosti role veřejného informování. Zákonodárce chtěl rozšířit možnost informování na všechny existující druhy přenosu informací.

V dalších částech práce se podrobněji podíváme na celý systém fungování přenosu informací a zapojení hromadných sdělovacích prostředků do pomoci při řešení mimořádných událostí. Rovněž neopomenu zmínku o roli médií v Krizovém plánu Zlínského kraje.

⁴ § 32 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ § 30 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 KRIZOVÁ KOMUNIKACE ISZ ZLÍNSKÉHO KRAJE

2.1 Vývoj krizové komunikace složek IZS ve Zlínském kraji

Historie krizové komunikace ve Zlínském kraji, potažmo dříve zastoupená jednotlivými okresy, sahá do minulosti v řádech desítek let. Vůbec se nedá říct, že by krizová komunikace v minulosti neexistovala nebo že dokonce vznikla až v posledních pár letech. S krizovou komunikací se setkáváme prakticky od vzniku policie (Veřejná bezpečnost), hasičů (sbor požární ochrany) i zdravotnické služby. Historicky zde byla vždy potřeba komunikovat vzniklé události a novináři i veřejnost měli o takové informace zájem.

V době před rokem 1989 zde například dobře fungovala komunikace u policie, přestože mnoho lidí se na takovou komunikaci dnes dívá s opovržením a despektem. Tehdejší Veřejná bezpečnost, v rámci Jihomoravského kraje, měla dobrý a propracovaný systém poskytování informací, který byl opřen o tiskové mluvčí nebo osoby vystupující za tehdejší policii. Vůbec tak nehodlám hodnotit hledisko poplatnosti takového systému danému režimu, ale dívám se na věc jako profesionál a sleduji prostupnost informací k veřejnosti v komunikačním systému. Jsem si zároveň plně vědom manipulativnosti tehdejší policie nebo Veřejné bezpečnosti k obsahu zveřejňovaných informací. Je však nesmírně zajímavé si v dnešní době porovnat oblasti a obsah zveřejňovaných zpráv. Tedy skutečnost, co se dařilo tehdejším mluvčím a co se daří těm dnešním. Při studiu materiálů jsem narazil na pozoruhodné momenty. Například oblast prevence kriminality měla za totality velmi silnou pozici ve všech typech médií, včetně hlavních televizních programů. Po revoluci došlo k totálnímu útlumu prevence kriminality jako jevu, který je přežitý a nepotřebný. V následujícím období devadesátých let jsme se nestačili divit co se stalo s kriminalitou v České republice. Mládež, která nebyla začátkem devadesátých let vychovávána k prevenci kriminality, nám mezitím dospěla a najednou jsme začali poznávat trestnou činnost, která do té doby byla latentní nebo zanedbatelná. Zvyšující se brutalita mládeže, přímo úměrná snižujícím se věku pachatelů, nemohla nechat nikoho klidným. Policie začala jezdit do světa na zkušenou a republiko div se – lékem je prevence kriminality. Předcházení trestnému činu a jeho prevence je levnější než následná represe. Rozjel se široký projekt prevence kriminality silně podpořený aktivitou pro tiskové mluvčí. Vznikají specializované Preventivně informační skupiny policie a rozjíždí se akce na

veřejnosti, ve školách i v médiích. Jenže nastal problém. Média prevenci nefandí. Obrovský problém s řešením na dalších deset let. Přesvědčit novináře a hlavně veřejnost.

Tak by se dalo jistě pokračovat i v jiných oblastech. Druhou stranou mince pak byla v minulosti komunikace krizových událostí ve vztahu k mimořádným opatřením. Tady mám na mysli např. události při potlačování demonstrací proti režimu, komunikace dopravních nehod a havárií policie a státního aparátu, havárie a nehody ve vojenském průmyslu v našem regionu. Samostatnou kapitolou byl pak přístup státu v komunikaci mimořádně závažných událostí, jakou byla bezesporu havárie jaderné elektrárny v Černobylu. Neinformovanost veřejnosti v době mimořádného ohrožení zdraví lidí je v dnešním chápání neomluvitelná a tvrdě dopadá na tehdejší režim. Podobný hazard s lidskými životy a zdravím se již nesmí opakovat.

Začátek devadesátých let byl ve znamení rozsáhlých organizačních změn, které také položily základ budoucího systému komunikace s veřejností. Nově konstituovaná policie musela v posledních deseti letech překonat nespočet překážek, kterým se také postupně přizpůsobovala komunikace, práce s veřejností a začlenění do integrovaného záchranného systému.

Pro vznik a historii profesionálních hasičských (požárních) sborů na území dnešního Zlínského kraje byl položen základ v polovině minulého století. V srpnu 1950 vydalo tehdejší Ministerstvo vnitra Výnos, podle kterého začalo zakládání Krajských ředitelství požární ochrany a Okresních velitelství požární ochrany. Tak také v prosinci 1950 byl např. schválen v tehdejší Gottwaldově vznik veřejného hasičstva z povolání od roku 1951. O deset let později se celý útvar přestěhoval z Domu bezpečnosti na ul. Hřbitovní (dnes Divadelní) do nové stanice na ul. Přílucká, kde sídlí dodnes. Od začátku vzniku profesionálních sborů poskytoval informace velitel stanice. Žádný systém poskytování informací neexistoval, ale dobrá víra komunikovat tu údajně byla. Pouze z doslechu mám, že tehdejší požární sbory nebyly tolik „svázány“ jako útvary Veřejné bezpečnosti a vždy měly k lidem bližší vztah. Výraznější změny nastaly až začátkem devadesátých let minulého století, kdy došlo v celém státním aparátu k radikálním změnám. Ty se dotkly také organizační struktury jednotlivých Územních odborů, které byly plošně zastoupeny ve všech okresech. Po celá devadesátá léta poskytovali prvotní informace veřejnosti operační důstojníci nebo vyšetřovatelé hasičů. Byly to zaručené zdroje, které měly oprávnění k poskytování informací. Kromě nich se vyjadřovali k aktuálním událostem také ředitelé

útvary. Z té doby je zajímavý jeden moment, kdy všichni přiznávají, že informace byly poskytovány jen a výhradně na vyžádání. Tedy chybí přítomnost vlastní informační nabídky a sdělení. Dotazy vznášeli novináři, kteří se o událostech dozvěděli z jiných zdrojů.

Tento omezený komunikační přístup byl částečně změněn v roce 2001, kdy došlo k ustanovení vedoucího operačního střediska HZS Zlín. V jeho funkci byla kumulována také role tiskového mluvčího. Vize budoucího budování centrálního krajského operačního střediska předurčila i tento post pro jejího vedoucího. V této době je patrná snaha o vnější komunikaci, účast na tiskových konferencích a dokonce několik případů komunikace na místě událostí. Je však třeba přiznat, že se v praxi jednalo o výjimečné případy.

Neustále rostoucí tlak na informace a především na jejich aktuálnost přiměl vedení HZS Zlínského kraje k vytvoření samostatné funkce tiskového mluvčího. Ta byla do organizační struktury schválena sice už v roce 2001, ale obsazena byla až dne 1.2.2004. Tím se rozjela zcela nová etapa práce s médii, veřejností a vůbec v celé oblasti vnější komunikace.

U zdravotnické služby byla vždy situace vnější komunikace zanedbávána a ani v dnešní době není zcela jasný systém pro přenos informací. Jedním z důvodů může být absence funkce tiskového mluvčího. Častým argumentem pro neprovedení vlastní změny je odkaz na tiskové mluvčí jiných institucí. V praxi nejčastěji na mluvčí hasičů, jako zástupce řídicí složky IZS, tedy i zdravotnické záchranné služby.

Dalším faktorem omezení vnější komunikace je práce s osobními údaji a jejich sdělování. Tato citlivá oblast má křehké hranice v naplnění zákonné povinnosti informovat a zároveň jiné zákonné povinnosti zachovávat mlčenlivost. Posledním jasným příkladem z praxe, byť ze zahraničí, byla omezenost přenosu informací při katastrofickém zemětřesení v Asii, kdy zdravotníci nemohli poskytovat informace o obětech. Situace vyžadovala potřebu zajistit prostup informací o zemřelých nebo pohřešovaných osobách, ale narazila na tvrdou bariéru ochrany osobních údajů.

Z tohoto krátkého výčtu je však jasné, že nelze z historického hlediska hovořit o skutečně fungujícím systému krizové komunikace u základních složek IZS. Výjimkou byla pouze armáda. Pro základní složky integrovaného záchranného systému dostala krizová komunikace jasnější rozměr až příchodem nového století a po přijetí příslušných zákonů.

2.2 Současný stav krizové komunikace složek IZS ve Zlínském kraji

Dnešní oblast krizové komunikace je v každé ze základních složek integrovaného záchranného systému obsažena jinak. Osobně se domnívám, že základ krizové komunikace je položen v Havarijním plánu Zlínského kraje a Krizovém plánu Zlínského kraje.⁶

Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje zabezpečil vypracování základního dokumentu pro řešení krizových situací s názvem Krizový plán, a to v souladu se zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Ten byl po předložení schválen hejtmánem Zlínského kraje Františkem Slavíkem v říjnu roku 2004 jako první v České republice. Krizový plán navazuje na schválený Havarijní plán Zlínského kraje se kterým tvoří jednotu. Havarijní plán Zlínského kraje byl schválen v červnu 2004.

Krizový plán obsahuje katalogy krizových opatření, operační plány, plán nezbytných dodávek a zdravotnického zabezpečení. Obsahuje také mapy rizikových oblastí a řadu dalších povinných dokumentů podle zákona. Nedílnou součástí jeho obsahu je také Plán komunikace s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky. Krizový plán je zpracován ve dvou originálních výtiscích, které jsou uloženy u Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje a krajského úřadu. Připravena byla také jeho elektronická podoba na CD-ROMu, která už byla distribuována pro všechny obce s rozšířenou působností.

Zpracováním a schválením krizového plánu byla završena první etapa realizace krizové legislativy, která je platná od roku 2000. Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje ve spolupráci s Krajským úřadem Zlínského kraje, s Policií České republiky, Územním střediskem Zdravotnické záchranné služby Zlínského kraje, s Armádou České republiky, s obcemi s rozšířenou působností i s řadou dalších organizací vytvořil základní dokumentaci pro řešení krizových situací.

Krizový plán je živým dokumentem, který bude neustále doplňován a aktualizován každý rok.

Krizový plán Zlínského kraje je neveřejným dokumentem, a proto není možné zpřístupnit nebo poskytnout občanům jeho celý obsah.

⁶ HZS Zlínského kraje, Krizový plán Zlínského kraje, 2004, neveřejný dokument

2.3 Krizová komunikace HZS Zlínského kraje

Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje je garantem činností a řídicím orgánem při vzniku mimořádných událostí ve vztahu k iniciaci integrovaného záchranného systému v kraji. Za přesně daných podmínek je také hlavním vykonavatelem rozhodnutí příslušných krizových štábů řízených na úrovni kraje. Ve všech případech však vystupuje jako výkonný orgán pro provádění záchranných a likvidačních prací ve vztahu k veřejnosti a při řešení krizových událostí.

Od toho se také odvíjí skutečnost, že právě HZS Zlínského kraje je autorem a zpracovatelem těch nejdůležitějších předpisů pro řešení mimořádných a krizových událostí.

HZS Zlínského kraje je jedinou organizací ze základních složek IZS ve Zlínském kraji, která má a užívá vlastní plán krizové komunikace.

Z tohoto důvodu jsem byl v minulosti požádán o zpracování Plánu komunikace s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky při vzniku mimořádných a krizových situací v kraji. Tento plán byl bez výhrad přijat a zakomponován do zmiňovaných dokumentů.

Krizový plán Zlínského kraje ani Havarijní plán Zlínského kraje, jako jeho dílčí část, nejsou veřejnými dokumenty. Proto také není možné použít v této práci přesné opisy celých částí nebo dílů dokumentů. Přesto v této práci přinesu některé dílčí informace a nastíním tak samotný komunikační plán vůči veřejnosti.

2.3.1 Plán krizové komunikace kraje – pro případy krizových stavů

a) Přehled spojení na hromadné informační prostředky

Informace potřebné obyvatelstvu budou vysílány veřejnoprávní televizí a veřejnoprávním rozhlasem, jmenovitě na televizních kanálech ČT 1 a ČT 2 a v Českém rozhlasu na programových okruzích PRAHA (SV) a RADIOŽURNÁL.

Pro zabezpečení informací lokálního charakteru jsou smluvně zavázány veřejnoprávní prostředky celkově doplněny místními a regionálními médii.

- Internet – přehled nejdůležitějších adres pro přenos informací k veřejnosti a přehled zprostředkovatelů rychlých krátkých zpráv tzv. flash news
- rozhlas a rádia – adresář obsahující telefonní, faxové a kmitočtové (vysílací) údaje
- televize – adresář jednotlivých televizních redakcí s kompletním telefonním a faxovým spojením
- tisk a agentury – přehled všech tiskových médií v oblasti zpravodajství a zpravodajských agentur, doplněný přehledem kontaktů a vyznačením periodicity jednotlivého média

b) Texty nebo nahrávky televizních a rozhlasových tísňových informací

Obsah relace zadává Operační a informační středisko IZS kraje, přičemž jsou plně respektovány pokyny orgánů krizového řízení daného stupně.

Smyslem přípravy textů relací v časovém předstihu je zajištění pružného informování obyvatelstva při očekávané nebo nastalé situaci.

Rozlišuje se informování v preventivní fázi a v akutní fázi

- v preventivní fázi se jedná o informování o reálných i pravděpodobných rizicích, o způsobech varování a vyrozumění a o seznámení s ochrannými opatřeními, jak je budou prezentovat technické a sdělovací prostředky.
- v akutní fázi je nutné zabezpečit okamžité a co nejvíce dostupné varování a bezprostřední stručné a výstižné informování obyvatelstva o nastalé situaci.

Podle zaměření informací se jedná buď o informace z kategorie veřejných (zde patří tísňové informace) nebo o informace z kategorie zpravodajských.

Veřejné informace - informace o situaci a informace (pokyny) potřebné k usměrnění chování a činnosti obyvatelstva, jejichž cílem je vyvolat aktivní reakci příjemců.

Zpravodajské informace - novinářské informace poskytované jako výklad situace z podkladů redaktora s rezervou přesnosti a obsahové úplnosti, jejichž cílem je aktivně ovlivňovat psychologické klima ve společnosti, názory a celkové veřejné mínění.

Texty pro televizní a rozhlasové vysílání tísňových informací

Redaktoři jednotlivých médií jsou školeni na zpracování informací vysílaných v tísňových situacích.

Pomocníkem jim může být následující stavba textu

Vážení posluchači (diváci), věnujte, prosím, pozornost tomuto mimořádnému hlášení.

Dnes (dne) v ... hod. došlo k mimořádné události (tísňovému stavu, stavu nouze)
..... (přesná specifikace ohrožení).....,
který vyhlásil (vyhlašující orgán)..... .

Vyhlášení se týká občanů (obyvatel) města (čtvrti, ulic, regionu)
..... (přesná lokace dotčených subjektů)..... .

Všichni jsou povinni učinit následující opatření:
..... (přesný popis nařízených opatření).....
.

Sledujte pozorně naše vysílání. Pravidelně Vás budeme informovat o všech důležitých skutečnostech, Vaší ochraně a bezpečí.

Vzory textů zpráv s obsahem relací pro obyvatele jsou součástí havarijních a krizových plánů kraje. V textech je zdůrazněna akutnost poskytované informace a jednoduchost sdělované informace. Nezbytnou součástí je také informace o provedení nutných opatření.

c) Frekvence vysílání rozhlasových stanic

Rozhlasové stanice patří mezi prioritní informační zdroje a to především možností přenosu informací do veřejně rozšířených kapesních přijímačů. Kromě mobility zde hraje první úlohu rychlost přenosu zpráv, aktuálnost, nepřetržité vysílání, možnost okamžitých vstupů do vysílání a neomezená opakovatelnost zpráv.

Přehled vysílacích frekvencí, jejich plošné pokrytí a další možnosti využití jsou také součástí tohoto plánu komunikace.

d) Způsob ověření průniku varovných relací

Průnik tísňových informací a jejich zveřejnění sleduje zadavatel informace, kterým je nejčastěji tiskový mluvčí nebo člen tiskového střediska organizace vyhlášující mimořádnou událost.

Tiskový mluvčí má k dispozici rádiový přijímač, sleduje internet a vysílání v TV. Z terénu je průnik informací dotazován telefonicky do redakcí, kde je také navázáno pravidelné předávání informací.

O zveřejňovaných informacích jsou vedeny záznamy formou tiskové zprávy, které obsahují časové údaje zveřejnění a rozsah zveřejnění.

e) Náhradní způsoby pro informování veřejnosti

Náhradní způsoby informování veřejnosti jsou

- obecní rozhlas
- hlídky státní nebo obecní policie
- hlídky občanů
- místní kabelové televize a teletext
- využití pojízdných rozhlasových prostředků IZS (na vozidlech)

Technickými prostředky jsou veřejné rozvody rozhlasu, megafony a ústní předání informace.

Na tomto místě se máme možnost setkat se zapojením i zbylých základních složek integrovaného záchranného systému do specifické oblasti krizové komunikace. Jedná se o pomoc při vyhlásování mimořádných opatření nebo krizových stavů. K tomuto účelu je možné využívat vozidlové nebo přenosné megafony na vozidlech Policie ČR i zdravotnické záchranné služby. Z ostatních složek IZS stojí za zmínku uváděné hlídky obecních policií i hlídky občanů. V praxi jsem se také setkal s tzv. „občanskými hlídkami“,

které však místo pomoci druhým sledovaly pouze dodržování zákonů ze strany státních orgánů. Jejich osobní slabé právní povědomí mnohdy popíralo jejich vlastní smysl.

f) Formy, způsoby a postupy při poskytování informací obyvatelstvu o skutečném ohrožení a následně přijímaných opatřeních k ochraně obyvatelstva

Další součástí komunikačního plánu jsou pravidla při poskytování informací, která vychází z postupů pro krizovou komunikaci. Tou prošli všichni určené tiskové mluvčí a další odpovědné osoby. Sdělování informací probíhá nejčastěji přímou formou nebo na tiskových konferencích.

Určení mluvčí musí zejména

- nevyhrožovat zástupcům sdělovacích prostředků
- zdvořile doprovázet novináře do oblasti událostí, v nichž nemůže dojít ke zranění a kde nemohou novináři negativně ovlivnit plnění úkolů
- zjistit požadavky a přání novinářů
- spolupracovat s novináři
- jestliže není možné poskytovat rozhovory nebo umožnit filmování z důvodu bezpečnosti, je třeba to novinářům oznámit předem
- novinářům nelze zabavit jejich zařízení – kamery, fotoaparáty, diktafony a záznamy odebrat zařízení lze jen v případě, kdy to zákon ukládá – kontaminace apod.
- pokud novináři naruší bezpečnost, je třeba to oznámit

Zásady krizové komunikace

- důraz na proaktivní činnost
- pracovník pověřený stykem s médii a veřejností je primárním zdrojem věrohodných informací
- krizová komunikace musí podporovat dosahované cíle
- organizace řízení krizové situace by měla hovořit jedním hlasem
- bezpečnost je hlavní věcí

Zásady vedení rozhovoru

- buďte uvolnění, jistí, chovejte se profesionálně
- buďte rozhodní, slušní a nepodléhejte emocím
- přemýšlejte o tom, co řeknete, než začnete mluvit
- mluvte stručně, neužívejte vulgární slova
- nepoužívejte slang
- omezte rozhovor na problémy, v nichž jste odborník, nebo na situace s nimiž máte osobní zkušenost
- zabývejte se jen fakty, vyhýbejte se spekulacím a hypotetickým otázkám
- pozor na sugestivní otázky
- vyhýbejte se politickým diskusím
- mějte na paměti, že vše, co řeknete, může být zveřejněno
- nemusíte odpovídat na všechny otázky
- neříkejte „no comment“
- nepřete se s novináři
- opravujte fakta, pokud víte, že jsou nesprávná
- nehovořte o utajovaných skutečnostech

g) Popis reakce obyvatelstva na varovné zprávy

- Při zaslechnutí sirény zapnout rozhlas a televizi, sledovat vysílání rozhlasu a televize (Český rozhlas, Česká televize, místní rozhlasové stanice).
- Sledovat vysílání obecního rozhlasu a obecní televize.
- Sledovat zprávy vysílané rozhlasovými zařízeními na vozidlech hasičů, policie, zdravotnické záchranné služby.
- Žádat informace o situaci u obecního nebo městského úřadu.

- Získané oficiální informace předávat sousedům, starým, nemocným, a osamělým osobám a pomáhat jim. Postupovat podle získaných oficiálních informací.

h) Činnost obyvatel při vzniklé mimořádné události

Po vyrozumění nebo varování pomocí elektronických sirén o blížící se živelní pohromě nebo jiné mimořádné události se doporučuje chovat se dle zásad zveřejněných na internetových stránkách HZS Zlínského kraje nebo webu Generálního ředitelství HZS ČR.

Obecné zásady

- na rozhlasovém přijímači si naladit regionální nebo státní rozhlasovou stanici a zapnout televizi s celostátním programem
- pozorně sledovat veškeré informace
- dodržovat pokyny orgánů státní správy, samosprávy a záchranných složek
- upozornit své sousedy
- zachovat klid
- připravit si potraviny a tekutiny na 3 dny pro každou osobu
- připravit si teplé oblečení
- připravit si zavazadlo pro případ evakuace nebo ukrytí
- provést všechny zásady pro opuštění bytu, domu
- dát vodu a krmení domácím zvířatům
- na základě vyžádání záchranných složek a orgánů státní správy a samosprávy poskytnout pomoc pro zabezpečení záchranných opatření

Dokument dále obsahuje celou řadu postupů a rad k preventivním i následným akutním opatřením obyvatel při vzniku mimořádné události nebo krizového stavu. Za všechny vzpomenu např. povodně. Do této specifické oblasti ohrožení jsou připraveny tři samostatné informační bloky – činnost před povodní – činnost při povodni – činnost po povodni.

Další důležité informace jsou zpracovány do oblasti např. radiační havárie, chemické havárie nebo pro vznik požáru. Jejich výpis je však nad rámec této práce.

2.3.2 Plán krizové komunikace kraje – pro případy mimořádných událostí

Kromě krizových stavů se ale daleko častěji v praxi setkáváme s řešením tzv. mimořádných událostí. Podle zákona o integrovaném záchranném systému je mimořádnou událostí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁷

Svým způsobem se dá říct, že jde o drtivou většinu případů řešených v každodenní činnosti a výjezdech profesionálních hasičských záchranných sborů. Jsou zde zahrnuty dopravní nehody a havárie vyžadující zásah speciální vyprošťovací techniky, dále požáry, technické pomoci a záchrany osob i zvířat, řešení havarijních stavů i živelné katastrofy.

Pro tuto oblast komunikace platí podobná pravidla jako při řešení krizových situací. Dá se říci, že taková pravidla jsou vhodně aplikována na podmínky mírnějších následků jednotlivých událostí a tím je i snížena náročnost přenosu informací k veřejnosti.

Komunikační model této oblasti spadá do pravidel uvedených výše v části o interních pokynech komunikace.

Skutečným důvodem, proč je nutné se této oblasti věnovat daleko více, je fakt, že se jedná o každodenní události. Události, které mohou postihnout každého z nás a sami se s nimi můžeme setkat nejen jako případná oběť, ale také jako nezúčastněná osoba nebo svědek události.

Jsou to události, které nás dnes a denně obklopují, které vnímáme a uvědomujeme si je pro jejich dostupnou reálnost. Tím ale přichází i druhá stránka a tou je řešení samotného problému. Aktivace integrovaného záchranného systému, výjezd jednotek a zásah. Moment, který veřejnost velmi citlivě vnímá a sleduje.

⁷ § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Složky záchranářů tak mají možnost prokázat svou profesionalitu a úkolem komunikace s veřejností je ukázat na těchto případech naši připravenost a schopnost pomoci. Dobrá prezentace je nejlepší „reklamou“ činnosti složek IZS v kraji.

2.4 Krizová komunikace ZZS Zlínského kraje

Územní středisko zdravotnické záchranné služby Zlínského kraje nemá vlastní pravidla pro krizovou komunikaci. Při krizových stavech se řídí Krizovým plánem Zlínského kraje a z něj vyplývajících úkolů. Oblast obecné krizové komunikace je tak přenášena na tiskového mluvčího HZS Zlínského kraje jako osobu odpovědnou za krizovou komunikaci. Při vyhlášení krizových stavů mohou být důležité informace předávány také prostřednictvím tiskového oddělení Krajského úřadu Zlínského kraje.

Samostatná zdravotnická záchranná služba se na území kraje začala vytvářet teprve v roce 1996, kdy došlo k „odtržení“ od oddělení ARO v tehdejších okresních městech. Vznikly samostatné příspěvkové organizace ve správě okresních úřadů. Až v posledních letech došlo ke sjednocení všech tehdejších pracovišť zdravotnických záchranných služeb pod jedno Územní středisko ZZS Zlínského kraje.

V této chvíli platný organizační řád neobsahuje funkci tiskového mluvčího. Podle posledních dostupných informací se ale chystá změna a tato funkce bude zřízena. Do té doby poskytují informace ředitel, jeho náměstci nebo pracovníci dispečinku tísňového volání. Do doby pevného zakotvení funkce mluvčího do organizační struktury bude vyčleněn jeden pracovník s určením pro styk s veřejností a médii. Ten má prodělat patřičná školení s mediálním tréninkem. Tato osoba byla vybrána z řad už zmíněných dispečerů, v nichž je záruka přístupu k informacím.

2.5 Krizová komunikace Policie ČR

Krizovou komunikaci Policie ČR zajišťují pracovníci Preventivně informačních skupin Policie ČR. Vedoucí těchto skupin jsou zároveň tiskoví mluvčí jednotlivých okresních ředitelství. Kromě nich mohou poskytovat informace také určení pracovníci jako ředitel, ředitel kanceláře ředitele, náměstci ředitele, pracovníci policie určení pro oblast IZS nebo pracovníci operačních středisek. Rozdělení kompetencí je věcí rozhodnutí příslušného ředitele Okresního ředitelství Policie ČR.

Policie ČR má zakotvenu krizovou komunikaci ve svých interních pokynech, a tak tato skutečnost je v jejich obecném povědomí. Při komentování mimořádných událostí se policie obsahově orientuje na svou oblast řešených problémů jako veřejný pořádek, bezpečnost, řešení dopravy a samozřejmě také oblast vyšetřování.

I u Policie ČR se setkáváme s absencí vlastního plánu krizové komunikace. Oproti zdravotnické záchranné službě ale policie disponuje vlastním interním pokynem, kde je oblast krizové komunikace zakotvena.⁸

Poskytování informací za krizových situací

Nařízení ministra vnitra obsahuje také oblast komunikace za krizových situací. Krizovou situací se pro účely tohoto nařízení rozumí

- živelní pohroma, ekologická katastrofa, velká průmyslová havárie nebo jiná mimořádná událost dotýkající se zájmů státu,
- další mimořádné události, které mají dopad na činnost ministerstva nebo policie (problematický zásah policie nebo mimořádná událost v rámci policie, únik utajovaných skutečností, zásadní personální změny apod.).

Poskytování informací v krizových situacích se řídí následujícími zásadami

- neodmítat se k věci vyjádřit, získat čas pro zaujetí stanoviska, známá fakta uvolnit ke zveřejnění co nejrychleji, aby nedošlo ke zkreslování skutečného stavu věci,
- pro ředitele odboru tisku a tiskového mluvčího policejního prezidia musí být zabezpečena možnost konzultovat záležitost s ministrem vnitra nebo se zastupujícím náměstkem ministra vnitra, policejním prezidentem, popřípadě jiným odpovědným pracovníkem nebo služebním funkcionářem,

- týká-li se krizová situace policie, je nutné ve spolupráci s tiskovým mluvčím policie získat co nejvíce informací a dohodnout, kdo bude ve věci informovat,
- neprodleně zpracovat alespoň předběžné stanovisko, které bude možno poskytnout sdělovacím prostředkům,
- ředitel odboru tisku nebo tiskový mluvčí policie současně zahájí přípravu stanoviska, které sice nemusí být konečné, ale musí charakterizovat zásadní postoj ministra vnitra nebo ministerstva, popřípadě policejního prezidenta k problému; toto stanovisko musí být nejpozději za tři hodiny předáno sdělovacím prostředkům, popřípadě agenturám a redaktorům, kteří o informaci požádali,
- odbor tisku zabezpečí monitorování odrazu daného problému ve sdělovacích prostředcích a sleduje názory politiků,
- v co nejkratší době svolat poradu odpovědných tiskových pracovníků, kteří vypracují návrh dalšího postupu a způsobu informování sdělovacích prostředků a návrh předloží ministrovi vnitra ke schválení.

Po pročtení pokynů komunikace při krizových situacích lze konstatovat, že je zde rozdělena oblast vnějších a vnitřních mimořádných událostí. Je zde obsažena komunikace krizových situací postihující veřejnost stejně jako samotnou policii.

Problémem pro praxi i nadále zůstává plošné rozmístění a organizace policie. Policie ČR zůstala poslední ze základních složek IZS, která neprošla celkovou organizační přestavbou na nové uspořádání krajů v České republice. Pro Zlínský kraj jsou tak přirození partneři pro komunikaci krajských událostí v Brně a Ostravě. Netřeba asi zmiňovat složitost a nepružnost řešení i některých zákonných povinností a vůbec tvorbu příslušné dokumentace k činnostem složek integrovaného záchranného systému v kraji. Ale i tyto problémy musely být překonány a ze strany policie je vůle zúčastňovat se důležitých jednání i rozhodovacích procesů.

⁸ NMV č. 96/1999 – Postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti pro resort Ministerstva vnitra ČR a Policii ČR.

2.6 Modely krizové komunikace u různých typů událostí

Pro stanovení modelů krizové komunikace je nutné znovu připomenout daný stav věcí v této specifické oblasti. HZS Zlínského kraje je ze základních složek integrovaného záchranného systému kraje jedinou organizací, která má v oblasti krizové komunikace vlastní opatření pro jednotlivé krizové situace a podle nich se řídí. Znovu je zde zachován princip jediné řídicí organizace základních složek IZS. Zdravotnická záchranná služba i Policie ČR jsou v oblastech krizové komunikace začleněni pod řízení HZS Zlínského kraje.

Ve skutečnosti jde ale o propojení vzájemné spolupráce a jistě zde není snaha o separaci některé ze složek. V oblasti komunikace jde o spolupráci na tvorbě tiskových zpráv, jejich šíření a hlavně poskytování komplexního informačního systému veřejnosti i médiím. Každá ze základních složek integrovaného záchranného systému kraje má své úkoly a k těm se vyjadřuje. Určitý stupeň spolupráce je možný, ale vždy předem dohodnutý a obsahově odsouhlasený.

Cílem mluvčích je také vystupovat jednotně, uceleně a vůči veřejnosti profesionálně.

K jednotlivým modelům komunikací je také volen odlišný způsob přenosu informací a další práce s informacemi, případně práce na místě události. Komunikační modely v nejvyšším stupni patří do oblasti komunikace krizových stavů. K jejich plnému zabezpečení je nutné také organizační, materiální a personální vybavení.

Organizační zabezpečení

Pro případy nutnosti krizové komunikace mimořádných událostí je u HZS Zlínského kraje zřízena funkce tiskového mluvčího, který zabezpečuje styk s médii podle pokynů ředitele HZS kraje nebo řídicího důstojníka.

Zřízení tiskového střediska je zpravidla vázáno na aktivaci krizového štábu příslušné úrovně. Spolu s pracovními skupinami krizového štábu se na určitém stupni předpokládá

sekretariát a v jeho rámci tiskové středisko. V tiskovém středisku pak funkce pro krizové informace a krizovou komunikaci.

Organizačně je tiskové středisko řízeno určeným tiskovým mluvčím a jeho členy týmu. Tiskový mluvčí spadá pod řízení určující nebo vyhlášující organizace.

Prvním směrem informačních aktivit střediska je příprava zpráv a relací s informacemi o situaci, o požadavcích na chování a jednání, návrzích a návodech, ale také o nařízeních mající oporu v příslušném zákoně.

Druhým směrem informačních aktivit střediska je tzv. medializace činností, opatření, postupů a krizového řízení. Tedy přenos informací o aktuální činnosti krizového štábu, vývoji v postižených oblastech nebo zasažených územích, o činnosti zásahových a záchranných složek, o úkolech v nejbližším období, popřípadě o způsobech materiální nebo humanitární pomoci.

Materiální a jiná zabezpečení

- přístup k informacím
- přístup do oblasti události
- moderní komunikační prostředky, včetně mobilních – telefon, fax, kompletní PC sestava, kopírovací stroj, vysílačka, síťové spojení do databází
- záznamová technika – fotoaparát, kamera, diktafon
- tiskové středisko – mobilní nebo pevné, vybavené pro konání tiskových konferencí
- dopravní prostředek
- ochranné pomůcky
- propagační prostředky

Komunikační modely u složek IZS lze rozdělit do tří základních fází

- komunikace složek IZS při krizových stavech
- komunikace složek IZS při mimořádných událostech
- běžná komunikace složek IZS

Poskytování informací se tvoří od samotného vzniku událostí, následné reakce složek integrovaného záchranného systému až ke komunikaci události k veřejnosti a médiím.

2.6.1 Komunikační model při krizových stavech

Komunikační model při krizových stavech vychází z plánu komunikace při krizových událostech. Ten je v našich základních podmínkách postaven na činnosti HZS Zlínského kraje. Další složky IZS na tomto systému participují podle následující tabulky (Tab. 1).

garant	událost	činnost
HZS Zlínského kraje	krizové stavy - stav nebezpečí - nouzový stav - stav ohrožení státu	1) zřízení tiskového střediska - naplnění jeho funkčnosti - stanovení tiskového mluvčího - zástupci vyhlášující organizace - ostatní osoby nebo odborníci 2) okamžitý přenos informací - v systému varování obyvatel - o povinnostech občanů - o vývoji krizové situace - o činnostech složek IZS 3) média servis - tiskové konference - tiskové zprávy - mimořádné zveřejnění informací 4) terénní servis - vstup do místa události
ZZS Zlínského kraje	obecné odvození od vyhlášení krizových stavů	- spolupráce na přenosu informací - zapojení odborníků
Policie ČR	- živelní pohroma - ekologická katastrofa	- spolupráce na přenosu informací - zapojení odborníků

	- velká průmyslová havárie	
--	----------------------------	--

Tab. 1. Komunikační model při krizových stavech

2.6.2 Komunikační model při mimořádných událostech

Komunikační model při mimořádných událostech spadá u HZS Zlínského kraje do systému běžné komunikace, ale u Policie ČR do systému speciální komunikace. Oba systémy jsou velmi dobře upraveny v interních předpisech a mají svůj prostor i v praxi. Model je popsán v následující tabulce (Tab. 2).

garant	událost	činnost
HZS Zlínského kraje	- škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací - požáry - dopravní nehody a havárie - záchrany osob a zvířat - živelní katastrofy - úniky látek a plynů - technické pomoci - radiační a jiné havárie - evakuace osob	1) běžná práce tiskového mluvčího - komunikace vzniklých událostí - sběr informací - výjezd na místo události - dokumentace události - příprava a zpracování informace - aktuální web zpravodajství - průnik informací do médií - průnik informací k veřejnosti - proaktivní činnost komunikace - činnost složek IZS 2) preventivní a výchovná činnost - na základě konkrétních událostí 3) zpřístupnění místa události - vstup médií
ZZS Zlínského kraje	obecné odvození od vyhlášení mimořádných událostí	- spolupráce na přenosu informací - zapojení odborníků
Policie ČR	mimořádná událost - dotýkající se zájmů státu	- selekce tiskových mluvčí - neodmítat se k věci vyjádřit

	- k činnosti ministerstva - k činnosti policie	- zaujmout jasné stanovisko - získat dostatek informací
--	---	--

Tab. 2. Komunikační model při mimořádných událostech

2.6.3 Komunikační model při běžných událostech

HZS Zlínského kraje i Policie ČR disponují velmi kvalitními materiály o systému komunikace s veřejností. U hasičů je funkčnost zajištěna pracovníkem pro styk s veřejností krajského ředitelství HZS Zlínského kraje a u policie prostřednictvím vedoucích Preventivně informačních skupin Policie ČR. Zdravotnická služba v této oblasti poskytuje informace prostřednictvím ředitele Územního střediska ZZS Zlínského kraje. Systém poskytování informací při běžných událostech je popsán v následující tabulce (Tab. 3).

garant	událost	činnost
HZS Zlínského kraje	- činnost HZS Zlínského kraje - činnost IZS v kraji - osvětová činnost - preventivní činnost - mediální činnost	- vyřizování žádostí o poskytnutí informací podle zákona - pořádání akcí pro veřejnost - prezentace složek IZS kraje - prezentace systému IZS v kraji - přednášková činnost - preventivní činnost - spolupráce s médii - spolupráce s veřejností
ZZS Zlínského kraje	- činnost ZZS	- vyřizování žádostí o informace - prezentace ZZS Zlínského kraje
Policie ČR	- činnost Policie ČR - události Policie ČR - preventivní činnost - mediální činnost	- běžná práce tiskového mluvčího - komunikace vzniklých událostí - činnost PIS Policie ČR - vyřizování žádostí o poskytnutí informací podle zákona - pořádání akcí pro veřejnost

		- přednášková činnost - spolupráce s médii a veřejností
--	--	--

Tab. 3. Komunikační model při běžných událostech

2.7 Porovnání krizových komunikací u složek IZS ve Zlínském kraji

Při porovnání jednotlivých krizových komunikací složek integrovaného záchranného systému ve Zlínském kraji si nelze nevšimnout, že jednotlivé složky mají rozdílný pohled na pojmenování krizové komunikace a tím i rozdílný pohled k samotné krizové komunikaci. Přestože existuje jednotná zákonná norma pro všechny složky IZS, tak v interních pokynech upravujících komunikaci se navzájem výrazně rozcházejí. Určitým vysvětlením také může být právě zmiňovaná oblast zákonů, která vkládá krizovou komunikaci do rukou řídicích orgánů. Za složky integrovaného záchranného systému je to HZS Zlínského kraje nebo v případě krizových stavů Krajský úřad Zlínského kraje.

Přesto všechno ale nelze popřít fakt, že krizová komunikace se dotýká všech složek IZS a ty by měly na ni patřičně reagovat.

V praxi je citelný především rozdíl v materiálním vybavení a možnostech přístupu ke komentovaným událostem. U HZS Zlínského kraje je běžné, že tiskový mluvčí má k dispozici moderní komunikační prostředky a přidělené vozidlo pro případ přepravy k místu události. Tím se také přímo dostává do centra dění a je schopen komunikovat událost přímo z místa. K tomu může dále využívat moderní záznamová zařízení pro další práci a prezentaci. U policie tato praxe není obvyklá a její mluvčí jsou ve většině případů odkázáni na přenesené informace a zprostředkované údaje. Možnost vzniku chyby se tak zvyšuje a může dojít i k přenosu nepřesných informací. Zdravotnická záchranná služba stojí mimo tuto oblast, protože krizovou komunikaci teprve ve své organizaci systémově zavádí.

Zajímavý je i pohled na možnosti přenosu informací prostřednictvím internetu. Znovu nelze než konstatovat, že u HZS Zlínského kraje je internet běžnou a rozšířenou záležitostí. Nechybí vlastní prezentace na webu HZS Zlínského kraje, na kterou je navíc pamatováno i v interních pokynech pro všechny HZS krajů v České republice. Naproti tomu u Policie

ČR je jen jednotná prezentace na stránkách Ministerstva vnitra a vnitřní předpisy neumožňují disponovat vlastní internetovou doménou např. na okresní úrovni. Skutečná potřeba webové prezentace na lokální úrovni přinutila některá Okresní ředitelství Policie ČR k odvážným krokům. Síla internetu jako nosného média důležitých informací stále výrazně stoupá a není možné tuto mediální oblast zanedbávat. Dopad na následnou práci v oblasti komunikace s veřejností a médii je více než zřejmý.

2.7.1 Krizová komunikace 21. století

Pro ukázkou vývoje krizové komunikace jsem si záměrně vybral prověřovací cvičení složek IZS a AČR v Uherském Hradišti dne 9.9.2004.

Při cvičení byl simulován výbuch plynu v jedné z přízemních budov v areálu bývalých kasáren v Uh. Hradišti. Při výbuchu a následném požáru bylo zraněno a zavaleno více jak dvacet osob. Na místo okamžitě vyjely základní složky IZS z Uh. Hradiště a širokého okolí. Začala blesková akce na záchranu zraněných osob a jejich vyproštění. Na místo byla povolána speciální jednotka pátracích záchranářů HZS z Prahy a speciální záchranářský kynologický tým ze Zlínského kraje se psy na vyhledávání zraněných pod troskami.

Do akce se postupně zapojil Český červený kříž, Armáda České republiky a další specialisté. Celá záchranná akce trvala hodinu a postupně bylo identifikováno dvacet osob. Čtyři osoby utrpěly smrtelné zranění, deset bylo zraněno těžce a šest lehce.

Osobně bych zdůraznil, že při tomto cvičení byla vůbec poprvé v praxi zkoušena technická novinka, kterou byl obrazový přenos události do operačního střediska HZS Zlínského kraje, do řídicí místnosti krizového štábu města, a také do tiskového střediska novinářů. Tato novinka je velmi významná pro rozhodování, protože řídicí důstojníci mají jasný a aktuální přehled o dění na místě události a mohou operativně rozhodovat. Pro novináře jsou tak přenášeny aktuální záběry z místa události v situacích, kdy se jedná o uzavřenou zónu, místo s únikem chemické látky nebo radioaktivity a přítomností novinářů by bylo ohroženo jejich zdraví.

Cvičení ukázalo reálné možnosti zásahu složek IZS u tohoto typu mimořádné události. Samotné vyhodnocení akce proběhlo v následujících týdnech a byl vytvořen výukový materiál pro zasahující hasiče. Z podobných cvičení čerpáme mnohé nové zkušenosti, které jsou následně aplikovány do praxe k vytvoření co nejúčinnějších a nejefektivnějších

zákroků. Celé cvičení bylo sledováno týmem odborníků, který se dále podílel na vyhodnocení akce.

Přenos obrazových informací on-line do tiskového střediska novináře přímo nadechl. Bez ohrožení zdraví a životů byli v přímém přenosu zásahu a činnosti složek IZS. Dostali se k obrazovým záběrům, kterých by za normálních okolností sami nebyli schopni. Tato „exkluzivita“ zaručuje nejen věrohodnost přenášených informací, ale stoupající profesionalitu v oblasti krizové komunikace organizovanou HZS Zlínského kraje.

2.8 Analýza efektivity krizové komunikace

Při analýze efektivity krizové komunikace nemohu opomenout vůbec samotnou podstatu potřeby a významu krizové komunikace. Je dobře, že patříme mezi státy, které mají za sebou již zkušenosti s krizovými událostmi a můžeme krizovou komunikaci aplikovat na naše podmínky.

Určitě zásadní bylo přijmout patřičné zákony a zaštitit tak krizové řízení do právního systému České republiky. Přijatý model řešení krizových stavů obsahuje krizovou komunikaci a počítá s její aplikací v praxi. Samotná krizová komunikace nabývá za poslední roky na významu a jsou jasné výsledky především v oblasti vyrozumívání obyvatel a přenositelnosti informací.

Konkrétní aplikace krizové komunikace se dnes využívá v daleko širším měřítku než třeba před deseti nebo dokonce pěti lety. Je třeba si uvědomit, že zde není zahrnuta jen oblast mimořádných živelních katastrof, ale jsou tu i rozsahem menší události, u kterých je třeba aplikovat zkušenosti s krizovou komunikací. Takovým klasickým příkladem jsou požáry i nevelkých průmyslových podniků. V dané kategorii požárů se nejedná o krizový stav, ale při tomto druhu požáru se mohou do ovzduší uvolňovat nebezpečné zplodiny hoření. Vlivem větru jsou odnášeny na města nebo vesnice a nastává situace s prvky nutného vyrozumění a varování obyvatelstva. V praxi nemusí jít bezpodmínečně o evakuaci, ale o souhrn doporučení o provedení bezpečnostních opatření. Na takových lokálních událostech se dobře vyzkouší vzájemné fungování samosprávy vůči občanům a činnosti složek integrovaného záchranného systému. Je to dobré prostředí pro zkoušku komunikace s médii a prostupností informací. Pro samotného mluvčího pak uvědomění si časové reality a rozvrhu nutné práce s prioritními úkoly. Ve Zlínském kraji je řada míst, kde podobná opatření probíhají i několikrát ročně a veřejnost je s nimi srozuměna.

V loňském roce to byli např. opakovaně obyvatelé Otrokovic nebo začátkem tohoto roku obyvatelé obce Chropyně.

Při takových událostech je možné analyzovat výstupy práce provedených kroků vůči veřejnost. Naplnění komunikačních plánů a postup informací přes média až k jejím příjemcům. Ve zmiňovaných příkladech bylo dobré sledovat zapojení obce a jejich strážníků do veřejného vyrozumění o mimořádné události.

Jednoznačně pozitivním výsledkem je pak úspěšnost přijetí nařízených opatření u veřejnosti. Tomu se dá později upravovat forma předávání informací s cílem zvýšit efektivnost a celkové plošné pokrytí do cílových oblastí.

Dalším důležitým krokem ke zvýšení efektivity vzájemné spolupráce tentokrát u složek IZS bylo vzájemné propojení do jednotné komunikační sítě. Tady mám na mysli nejen dříve zavedený systém tzv. krizových telefonů určeným osobám, ale hlavně dobudování a propojení jednotné radiokomunikační sítě mezi složkami IZS. Ať už budeme zastánci nebo odpůrci systému MATRA, tak nikdy nelze opomenout splnění základního úkolu – vzájemné komunikační spojení. Přelom roku 2004 a 2005 byl tím časem vzájemného propojení sítí mezi hasiči, zdravotníky i policií.

Krizová komunikace je efektivní pouze za předpokladu plného pochopení jejího významu a využití všech dostupných prostředků pro zajištění jejích cílů. V ten okamžik tvoří nenahraditelnou část systému pro záchranu lidských životů, ochranu lidského zdraví a v neposlední řadě také záchranu majetku občanů.

Tiskoví mluvčí se zkušenostmi v krizových situacích a používající krizovou komunikaci jsou ve světě nesmírně ceněni a jejich služby jsou vyhledávány. Odborníci na krizové situace totiž už dávno vědí, že fungující komunikace dokáže uchránit obrovské hodnoty a je daleko levnější než složité řešení nastalých problémů.

Ve Zlínském kraji se snažíme především spojit vzájemné síly v oblasti krizové komunikace, kdy stále narážíme i ve vlastních řadách na nepochopení, nedocenění nebo dokonce odmítání. Postupnými kroky se nám snad podaří prolomit tyto přežití bariéry,

které mají základ před několika desítkami let a stále žijí v některých současných generacích.

Změna celosvětové politicko-bezpečnostní situace dává tušit, že se ocitáme v době reálných hrozeb nebezpečí, a proto je nutné se komplexně připravit s fungujícím systémem ochrany a pomoci – integrovaným záchranným systémem.

ZÁVĚR

Práce si kladla za cíl představit krizovou komunikaci při mimořádných událostech složek integrovaného záchranného systému Zlínského kraje. Podrobně popisuje zákonný rámec, vnitřní předpisy upravující komunikaci v jednotlivých složkách IZS a představuje komunikační plán při mimořádných a krizových situacích aplikovaných v praxi.

Pravděpodobně nejcenějším přínosem je blok informací z Havarijního plánu Zlínského kraje a Krizového plánu Zlínského kraje, který obsahuje pasáž věnovanou Plánu komunikace s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky při vzniku mimořádných a krizových situací v kraji. Tyto veřejnosti nedostupné informace byly upraveny pro použití v této práci a jde pravděpodobně vůbec o první zveřejnění takových informací mimo oblast určených plánů.

Samotná práce tak tímto získává zcela nový rozměr a pohled do vnitřní (utajované) struktury komunikace při mimořádných událostech a krizových stavech. Výhodou těchto plánů je možnost aktualizace a doplnění nových důležitých opatření podle potřeby.

Cílem práce bylo také nahlédnout do historie a sledovat vývoj krizové komunikace složek IZS v kraji s porovnáním k současnému stavu. Posledních deset let (výrazněji pak od povodní na Moravě v roce 1997) lze v této oblasti sledovat mimořádně dynamický vývoj s gradací po roce 2000. Pomyslná etapa pak byla v prvním kole uzavřena schválením Krizového plánu Zlínského kraje na podzim 2004. Tomu předcházelo také důležité schválení Havarijního plánu Zlínského kraje v polovině roku 2004. Lze tedy shrnout, že oblast krizové komunikace ve Zlínském kraji, vycházející ze zmiňovaných dokumentů, je velmi mladou záležitostí.

Osob se zkušenostmi s krizovou komunikací při mimořádných situacích nebo krizových stavech není mnoho a je jasné, že by měly obsazovat důležité posty v rolích určených komunikátorů či mluvčích.

Práce překračuje hranice obecných informací a je široce obohacena osobní zkušeností a příklady ze skutečných událostí ve Zlínském kraji. Deset let mé práce a poznání v oblasti komunikace jsem se snažil odrazit v tomto díle.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BALÍK, S., NEČAS, J., MATAL, Z. Komunikace s veřejností a sdělovacími prostředky, Vojenská akademie ve Vyškově 2000. 64 s.
- [2] BALÍK, S. Krizová komunikace, Vojenská akademie ve Vyškově, 2002. 72 s.
- [3] BALÍK, S. Mediální komunikace, Vojenská akademie ve Vyškově, 2002. 56 s.
- [4] HLAVÁČEK, L. Public relations nejsou reklama, Ministerstvo obrany ČR – AVIS, 1999. 97 s.
- [5] HZS Zlínského kraje, Krizový plán Zlínského kraje, 2004.
- [6] HZS Zlínského kraje, Havarijní plán Zlínského kraje, 2004.
- [7] NAŘÍZENÍ Ministerstva vnitra č. 96/1999, kterým se upravuje postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti.
- [8] Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 4/2005, kterým se stanoví postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti.
- [9] Syndikát novinářů ČR, Příručka pro novináře střední a východní Evropy, Nakladatelství Lidové noviny, 1994, 161 s. ISBN 80-7106-045-3.
- [10] Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.
- [11] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR Armáda České republiky

ČR Česká republika.

HZS Hasičský záchranný sbor

IZS Integrovaný záchranný systém

PČR Policie České republiky

ZZS Zdravotnický záchranná služba

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Krizová komunikace z místa mimořádné události při úniku nebezpečné látky.
- P II Požár s ohrožením obyvatel města.
- P III Jarní záplavy 2005 ve Zlínském kraji.

PŘÍLOHA P I: KRIZOVÁ KOMUNIKACE Z MÍSTA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI PŘI ÚNIKU NEBEZPEČNÉ LÁTKY

Pomoc hasičů při dopravní nehodě s cisternou v Ostrožské Nové Vsi

zásah při úniku velkého množství převážené motorové nafty

Dne 24.1.2005 ve 20:37 hod. byli hasiči informováni na tísňové lince 112 o vážné dopravní nehodě v Ostrožské Nové Vsi.

Na místo okamžitě vyjela jednotka profesionálních hasičů z Uherského Hradiště se dvěma cisternami, kterou posílila jednotka sboru dobrovolných hasičů z Ostrožské Nové Vsi. Po příjezdu na místo bylo zjištěno, že v zatáčce u mlékárny došlo k dopravní nehodě mezi nákladní soupravou (SK), cisternou (CZ) a osobním autem (A). Při střetu nákladního auta s cisternou došlo k silnému poškození ventilů přepravních nádrží a následnému rychlému úniku převážené motorové nafty. Při dopravní nehodě nebyl nikdo zraněn.

Po zjištění závažnosti situace byla na místo vyslána následující posilující technika a hasiči:

HZS Uherské Hradiště - speciální protichemický vůz, tranzit na přepravu sorbentů, další cisterna a osobní auto

HZS Zlín - speciální protichemické vozidlo, cisterna a dvě osobní auta

HZS Uherský Brod - nákladní auto na přepravu sorbetů

HZS Hodonín - nákladní vozidlo se speciálním hladinovým čerpadlem a sorbety

SDH Uherský Ostroh - cisterna

Celkem se na místo zásahu sjelo postupně čtrnáct vozidel hasičů s různou technikou a stupněm určení pomoci. Na zajištění události pracovalo na místě přes třicet profesionálních i dobrovolných hasičů ze šesti jednotek. Další jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Kunovice zajišťovala zálohu výjezdu pro oslabené Uherské Hradiště.

Po úniku asi 10 tisíc litrů převážené motorové nafty na vozovku se tato dostala do obecní kanalizace a dále mimo obec do vodních odvodových kanálů. Prioritním úkolem hasičů bylo zajistit unikající motorovou naftu z cisterny a zabránit šíření nafty po vodních kanálech. Vodní kanály jsou napojeny na místní šterková jezera s vodárenskou nádrží na pitnou vodu, kam se motorová nafta nesměla dostat. Hasiči bleskově položili několik krátkých norných stěn k zabránění šíření nebezpečí. Uniklá nafta byla postupně na stěnách zachytávána, hasiči sbírána a odčerpávána do náhradních nádob mimo vodní toky.

Na místě havárie se hasiči soustředili na zasypání vozovky sorbenty a snížení rizik z uniklé nafty. Namrzlá vozovka s rozlitou motorovou naftou byla velmi kluzká a hasiči museli při zásahu postupovat opatrně s důrazem na vlastní bezpečnost. Celá vozovka byla postupně zasypána a mohlo se dále pracovat na zachytávání stále unikající nafty do náhradních nádob. Asi hodinu po nehodě přijela na místo záložní cisterna, do které hasiči začali přečerpávat zbylých asi 20 tisíc litrů pohonných hmot. Přečerpání nafty bylo ukončeno v 00:15 hod. dne 25.1.2005.

Po celou dobu havárie byla vozovka na hlavním silničním tahu uzavřena a veškerá doprava byla policií odkláněna na náhradní objízdnou trasu. Podle policie nehodu zavinil řidič nákladní soupravy, který nezvládl průjezd zatáčkou, narazil do projíždějící cisterny a následně také do osobního auta. Hmotná škoda způsobená střetem tří vozidel byla předběžně vyčíslena na 4,2 mil. Kč. Uzavírka komunikace bude pravděpodobně trvat do ranních hodin.

Hasiči při zásahu bojovali především z časem a úkolem co nejdříve zachytit uniklou naftu. K tomu potřebovali velké množství sorbentů, jejichž svážení ze tří okresů (UH, ZL a HO) bylo organizováno operačními středisky HZS Zlínského a Jihomoravského kraje. Operační důstojníci postupně informovali o havárii zástupce obce Ostrožská Nová Ves, Uherské Hradiště, pracovníky Povodí Moravy, vodovodů a kanalizací, správy a údržby silnic, odbory životního prostředí a další dotčené kompetenty. Při odvelení tak velkého množství zasahující techniky profesionálních hasičů z Uherského Hradiště byla pro případ potřeby zajištěna záloha z jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Kunovice.

Hasiči odhadují, že zásah a práce na norných stěnách může trvat ještě celé dopoledne. Informace jsou průběžně aktualizovány.

v **01:00** hod. 25.1.2004

- hasiči na čtyřech položených norných stěnách zachytávají přitékající naftu v silné vrstvě,

kterou přečerpávají do barelů

- na místě pracuje speciální plovoucí čerpadlo z HZS Hodonín
- hasiči použili nafukovací ucpávku k preventivnímu utěsnění jedné z vpustí do štěrkového jezera

v **02:00** hod. 25.1.2005

- hasiči zaplnili všechny dostupné nádoby na přečerpávání nafty
- na místo vyjela cisterna z Čepra Loukov k odebrání a odvozu zachycené nafty

v **02:30** hod. 25.1.2005

- z místa dopravní nehody byly odtaženy vraky nákladní soupravy a osobního auta, cisterna dál zůstává na místě

v **03:30** hod. 25.1.2005

- poškozená cisterna odjela z místa dopravní nehody sama po vlastní ose a uvolnila tak vozovku

v **04:00** hod. 25.1.2005

- hasiči staví další dvě norné stěny (celkem už šest) na částech vodních kanálů
- na místo dorazila cisterna z Čepra Loukov
- policisté se chystají k otevření průjezdnosti hlavního silničního tahu I/55

v **04:10** hod. 25.1.2005

- policisté otevřeli průjezd obcí Ostrožská Nová Ves v obou směrech
- začalo přečerpávání zachycené nafty do přistavené cisterny z Čepra Loukov
- hasiči nadále zachytávají naftu na norných stěnách a čerpají ji mimo vodní kanály

v **07:00** hod. 25.1.2005

- stále probíhá zachytávání nafty na norných stěnách a její odčerpávání
- došlo k výměně směn hasičů

v **08:30** hod. 25.1.2005

- situace na místě se ustálila
- k likvidaci nasáklých sorbentů, norných stěn a odčerpané nafty s vodou přijede do 12:00 hod. soukromá firma z Ostravy
- postupně se snižuje počet zasahujících hasičů na nezbytné minimum
- hlavní záchyt uniklé nafty už proběhl

ve **12:00** hod. 25.1.2005

- k šesti lehkým savým norným stěnám nasadili dopoledne hasiči ještě čtyři těžké stěny k dokonalé izolaci vodních toků
- bylo potvrzeno, že nedošlo k průsakům nafty do nekontrolovaných částí vodních ploch a řeky Moravy
- část uniklé nafty byla zachycena na místní čističce odpadních vod, kde bude postupně odčerpána k likvidaci

ve **12:15** hod. 25.1.2005

- na místo přijela asanační firma
- připravuje se předání místa události a ukončení činnosti HZS

UKÁZKA MAPUJE PRŮBĚH KRIZOVÉ KOMUNIKACE V JEJÍM ČASOVÉM SLEDU, AKTUALIZACI INFORMACÍ A VÝVOJ ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI NA MÍSTĚ ZÁSAHU.

INFORMACE PRO VEŘEJNOST A NOVINÁŘE BYLY NEUSTÁLE AKTUALIZOVÁNY A ZPŘÍSTUPNĚNY NA INTERNETU, VČETNĚ FOTODOKUMENTACE Z MÍSTA ZÁSAHU.

PŘÍLOHA P II: POŽÁR S OHROŽENÍM OBYVATEL MĚSTA

Požár průmyslového objektu a uskladněného materiálu v Chropyni

Dne 2.2.2005 v 13:50 hod. byli hasiči informováni o požáru v areálu průmyslových podniků v Chropyni.

Na místo okamžitě vyjela jednotka profesionálních hasičů z Kroměříže se dvěma cisternami, kterou posílila jednotka profesionálních hasičů podniku Aliachem a.s., odštěpný závod Fatra Chropyně. Po příjezdu jednotky z Kroměříže bylo zjištěno, že na místě už zasahuje jednotka hasičů podniku na rozsáhlému požáru průmyslového objektu a uskladněných věcí. Hasiči okamžitě nasadili několik proudů vody a v hustě zakouřeném vnitřním prostoru haly museli zasahovat v dýchacích přístrojích. Pro dosažení účinnějšího hašení zasahovali hasiči také se třemi proudy těžké pěny.

Pro rozsáhlost požáru byly na místo postupně vyslány další posilující jednotky a cisterny profesionálních i dobrovolných hasičských sborů z HZS Kroměříž, Holešov, Přerov, Kojetín a SDH Chropyně a Hulín. Jako zálohová jednotka byla připravena SDH Kroměříž. Voda do areálu a k místu požáru byla postupně dopravována více jak deseti cisternami. Na místě zasahovaly jednotky jak pozemní cestou, tak i z vysokozdvizné plošiny. Celkem bylo do akce zapojeno sedm jednotek a další jedna tvořila zálohu.

Po zjištění, že došlo k požáru uskladněných výrobků, rolí s barexem (umělá useň), byl informován starosta obce Chropyně o mimořádné události. Příznivý vítr odnášel nebezpečné zplodiny a kouř mimo hlavní obytnou část města. Obyvatelé byli městský rozhlasem informováni o situaci a o nehrozícím přímém nebezpečí.

Vyšetřovatel hasičů z Kroměříže zahájil po příjezdu prvotní úkony ke zjištění příčiny vzniku požáru. Pro jeho rozsáhlost a pokračovací dohašovací práce bude dále vyšetřovat 3.2.2005 v dopoledních hodinách. Majitel firmy se předběžně vyjádřil k odhadované hmotné škodě, která zřejmě přesáhne 10 mil. Kč. Příčina vzniku požáru tak nadále zůstává v šetření, stejně jako přesné vyčíslení způsobené škody.

2.2.2005

- během hašení bylo provedeno opakované měření na přítomnost škodlivých látek, které bylo negativní
- celkem bylo hašení prováděno z 10 proudů vody a 3 proudů těžké pěny
- požárem bylo zasaženo několik desítek rolí barexu naskládaných do tří pater na sebe a další materiál
- požár zasáhl část haly s nefunkční výrobní linkou a část skladu materiálu

3.2.2005

- začala další fáze vyšetřování příčiny vzniku požáru na místě události týmem vyšetřovatelů hasičů Zlínského kraje
- při silném požáru došlo k tepelnému namáhání železných stropních konstrukcí, které nevydržely a došlo k uvolnění panelů z části stropu, který se propadl
- při požáru došlo k porušení některých stavebních částí výrobní haly
- příčina vzniku požáru je dále v šetření a vyšetřovatelé společně s policií shromažďují důkazní materiál

**UKÁZKA ŘEŠENÍ KOMUNIKACE MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI
S PRVKEM VYROZUMĚNÍ OBYVATEL O MOŽNÉM NEBEZPEČÍ A
OCHRANĚ VEŘEJNOSTI PŘED ZASAŽENÍM.**

Objasnění příčiny vzniku požáru průmyslového objektu a skladu v Chropyni

Dne 7.2.2005 byly na tiskové konferenci HZS Zlínského kraje zveřejněny výsledky šetření skupiny vyšetřovatelů hasičů k požáru ze dne 2.2.2005 v Chropyni na Kroměřížsku.

Skupina tří vyšetřovatelů hasičů ze Zlínského kraje provedla po uhašení požáru velmi podrobné ohledání místa. Podařilo se sestavit přesný časový plán této mimořádné události, zajistit potřebné svědky a stopy. Příčina vzniku požáru byla objasněna už dne 3.2.2005, ale právě pro zajištění důležitých součástí pro vyšetřování byl její výsledek zveřejněn až dnes.

Vyšetřovatelé zjistili, že příčinou vzniku požáru byla nedbalost dvou svářečů, kteří v prvním patře výrobní haly likvidovali staré výrobní technologie a stroje pomocí plynové soupravy. Při práci s plynovou soupravou došlo k odlétnutí žhavé okuje, která propadla do nižšího patra na palety s uskladněným barexem, který se vznítil. Případ je i nadále v šetření policie. Oba svářeči pracovali pro soukromou firmu smluvně najatou na provádění likvidačních prací.

Požár byl hlášen dne 2.2.2005 před 14. hodinou a ukončení všech zásahových akcí hasičů bylo uzavřeno téměř po dvaceti hodinách prací na místě. To dokládá mimořádnou náročnost operací na místě požáru a rozsah této události.

SOUČÁSTÍ KRIZOVÉ KOMUNIKACE JE SLEDOVAT NEJEN VÝVOJ UDÁLOSTÍ, ALE TAKÉ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ KONKRÉTNÍCH PŘÍČIN JEJICH VZNIKU.

PŘÍLOHA P II: JARNÍ ZÁPLAVY 2005 VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Pomoc hasičů při odtávání sněhu, záplavách a čerpání vody v kraji

voda, valící se Zlínským krajem, způsobuje problémy lidem i záchranářům

Od 16.3.2005 na této stránce zveřejňujeme aktualizovaný přehled výjezdů a událostí řešených profesionálními jednotkami hasičů HZS Zlínského kraje v souvislosti s odtáváním sněhu, se záplavami, s čerpáním vody a další pomocí...

Hasiči jsou připraveni čelit problémům s vodou, a z tohoto důvodu si již několik dnů předem chystali potřebnou techniku a vybavení. Při událostech většího rozsahu jsou využívány jednotky sborů dobrovolných hasičů jednotlivých obcí v kraji.

Dne 22.3.2005 v 10:30 hod. byly ukončeny veškeré povodňové aktivity na tocích Zlínského kraje

Povodňové hlášení ze sledovaných míst

datum	čas	místo a tok	povodňová aktivita	stupeň
22.3.2005	10:30	Spytihněv - Morava	není	0
	07:00	Kroměříž - Morava	není	0

Zásahy hasičů ve Zlínském kraji

21.3.2005

18:22 - Rožnov pod Radhoštěm - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Rožnova pod Radhoštěm vyjela na pročištění ucpaných kanálů, kde hrozilo zaplavení obytného domu. Po pročištění vpustí se jednotka vrátila na základnu.

datum	čas	místo a tok	povodňová aktivita	stupeň
20.3.2005	19:00	Spytihněv - Morava	bdělost	1
	18:00	Kroměříž - Morava	bdělost	1
	07:00	Fryšták - Fryštácký potok	není	0
	06:00	Uherský Brod - Olšava	není	0
	00:00	Kašava - Dřevnice	není	0

20.3.2005

12:37 - Uherský Brod - jednotka profesionálních i dobrovolných hasičů znovu vyjela do areálu Slovákých strojů Uh. Brod, kde bylo **znovu zahájeno čerpání vody při ohrožení rozvodny vysokého napětí**. Na místo byla vyslána další posilující jednotka sboru dobrovolných hasičů z Těšova. Hasiči společně čerpali vodu až do večerních hodin. Na poli u areálu strojů se vytvořila velká vodní laguna, která má vyšší hladinu než jsou pozemky strojů. V dopoledním sluníčku došlo k roztátí zbytků sněhu na okolních svazích a voda se přes lagunu prosákla až k jedné z výrobních hal.

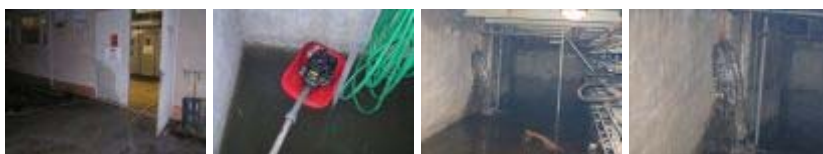

08:01 - Uherské Hradiště - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Hradiště vyjela na **čerpání vody** v části Sady. Po příjezdu na místo začala jednotka s odčerpáváním vody ze zaplaveného sklepa rodinného domu.

01:30 - Uherský Brod - jednotka sboru dobrovolných hasičů ukončila práci a čerpání vody ve Slovákých strojárnách Uh. Brod.

datum	čas	místo a tok	povodňová aktivita	stupeň
19.3.2005	22:30	Valašské Meziříčí – Rožn. Bečva	není	0
	14:30	Jarcová - Vsetínská Bečva	není	0
	11:00	Vizovice - Lutoninka	není	0
	10:00	Jarcová - Vsetínská Bečva	bdělost	1
	10:00	Uherský Brod - Olšava	bdělost	1
	08:00	Zlín - Dřevnice	není	0
	06:30	Jarcová - Vsetínská Bečva	pohotovost	2
	03:30	Kroměříž - Morava	pohotovost	2
	00:00	Spytihněv - Morava	pohotovost	2

19.3.2005

18:37 - Uherský Brod - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Brodu byla vyslána na **čerpání vody v areálu Slovákých strojů**. Po příjezdu na místo bylo zjištěno, že před rozvodnou vysokého napětí, u jedné z výrobních hal, je až půl metru vody. Hasiči okamžitě začali s odčerpáváním vody k zamezení havárie na rozvodně.

Dalším průzkumem bylo zjištěno, že **pod rozvodnou je sklepní prostor s kabeláží, který je zaplaven vodou do výše půl metru**. Ve stěně sklepa je velká díra, kterou vydatně přitéká další voda. Hasiči nasadili plovoucí i ponorné čerpadlo a snažili se snížit hladinu vody. Přitékající voda si vyžádala nasazení další techniky a přivolání posilové jednotky sboru dobrovolných hasičů. Velitel zásahu nechal na místo přepravit pytle s pískem k vybudování hráze. Kolem haly se vytvořila velká laguna a bylo nutné zamezit průsaku vody k rozvodně elektřiny. Ředitel provozovny s výrobní halou, a několik jeho

zaměstnanců, se aktivně zapojilo do řešení problému a účinně spolupracovali s hasiči. Hasiči na místě zasahovali až do 01:00 hod. dne 20.3.2005.

Dobrovolní hasiči pomáhají - Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí už od ranních hodin pomáhali s čerpáním vody na řadě míst Zlínska, Kroměřížska a Uherskohradištska. Především jde o čerpání vody ze sklepů - Slavičín, Brezová, Strání, Koryčany, Uherský Brod, Nivnice a Zlín-Štípa. V Brumově-Bylnici pak dobrovolní hasiči čerpali vodní lagunu z pole, která ohrožovala zaplavením několik domů.

13:22 - Horní Lapač - jednotka profesionálních hasičů z Holešova vyjela na čerpání vody ze sklepa rodinného domu. Na posílení čerpání byla vyslána také jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Horní Lapač. Po příjezdu hasiči nasadili čerpadla k vysátí vody z vinného sklepa. Sklep o délce 30 m, s hladinou vody 40 cm, budou hasiči čerpat několik hodin. Na místě zůstali dobrovolní hasiči a jednotka HZS se vrátila na základnu ve 14:20 hod.

10:34 - Bližice - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Koryčan vyjela na čerpání vody z domu. Voda byla vyčerpána a jednotka se vrátila v 11:30 na základnu.

hasiči nadále pomáhají občanům v odstraňování následků záplav... nebo provádí nejrůznější technické zásahy

10:09 - Zlín - jednotka profesionálních hasičů ze Zlína vyjela s jeřábem na vytažení kontejneru z přehrady ve Zlíně. Po vytažení kontejneru na břeh se jednotka vrátila na základnu.

09:32 - Rožnov pod Radhoštěm - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Rožnova pod Radhoštěm vyjela na čerpání vody ze sklepa rodinného domu. Hasiči nasadili kalové čerpadlo k odsátí vody. V 10:30 jednotka ukončila čerpání a vrátila se na základnu.

08:56 - Luhačovice - jednotka profesionálních hasičů z Luhačovic vyjela na pomoc při zvedání stavidel na místní říčce. Stavidla se zablokovala a bylo nutné použít techniku hasičů k jejich uvolnění.

05:35 - Uherský Brod - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Brodu vyjela na technickou pomoc při čištění ucpané kanalizace k zabránění lokálních záplav. Po ukončení čištění se jednotka vracela na základnu, tam ale nedojela, protože byla vyslána na tragickou dopravní havárii u obce Nivnice.

02:14 - Komňa - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Brodu vyjela na čerpání vody ze sklepa domu. Po příjezdu na místo bylo zjištěno, že ve sklepě je přes jeden metr vody. Hasiči nasadili čerpadla k odsátí vody. V 04:30 hod. bylo na místě zanecháno jedno čerpadlo a jednotka se vrátila na základnu.

00:14 - Nedašov - jednotka profesionálních hasičů z Valašských Klobouk vyjela na hlášenou událost **zaplavení domu a místností** vodou, která se valí přes zahradu do sklepů. V zaplavených sklepech začali hasiči okamžitě čerpat vodu. Společně s jednotkou sboru dobrovolných hasičů pročistili koryto místní říčky a vytvořili sněhové bariéry k zabránění pronikání další vody. Práce byly ukončeny až kolem 04:00 hod.

datum	čas	místo a tok	povodňová aktivita	stupeň
18.3.2005	22:30	Otrokovice - Dřevnice	pohotovost	2
	22:00	Uherský Brod - Olšava	pohotovost	2
	21:30	Zlín - Dřevnice	bdělost	1
	19:30	Valašské Meziříčí – Rožn. Bečva	bdělost	1
	19:00	Kroměříž - Morava	bdělost	1
	18:45	Fryšták - Fryštácký potok	bdělost	1
	17:00	Vizovice - Lutoninka	bdělost	1
	16:00	Spytihněv - Morava	bdělost	1
	14:00	Kašava - Dřevnice	bdělost	1
	10:00	Uherský Brod - Olšava	bdělost	1

18.3.2005

21:23 - Slavičín - jednotka profesionálních hasičů ze Slavičína vyjela na **uvolnění kanálové vpusti nad řadou rodinných domů**. Ucpaný kanál nedokázal odvádět velký příval vody a hrozilo zaplavení řady domů. Jednotka uvolnila průtok a vrátila se na základnu ve 22:00 hod.

19:28 - Vidče - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Rožnova pod Radhoštěm vyjela na **čerpání zaplaveného sklepa rodinného domu**. Voda byla rychle vyčerpána a zásah skončil v 19:55.

19:14 - Uherský Brod - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Brodu vyjela na hlášení o **zaplavení kotelny domu**. Po příjezdu začali hasiči okamžitě vodu čerpat. Po vyčerpání vody se jednotka ve 20:00 hod. vrátila na základnu.

19:09 - Valašské Meziříčí - jednotka profesionálních hasičů z Valašského Meziříčí vyjela na **čerpání zaplaveného sklepa** novostavby. Hasiči okamžitě zahájili čerpání 0,5 m vody ze sklepů pomocí čerpadel. Voda byla vyčerpána a jednotka se vrátila na základnu ve 21:00 hod.

18:43 - Uherské Hradiště - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Hradiště vyjela na **řešení problémů zablokovaného průtoku řeky Moravy**. Velký strom se zapřel o jeden z pilířů, blokuje průtok vody a zachytává naplaveniny. Hasiči pomocí háků strom uvolnili a zprůchodnili průtok.

18:31 - Luhačovice - jednotka profesionálních hasičů ze Zlína vyjela na pomoc do Luhačovic, kde bylo **nutné odřezat další stromy na ul. Ludkovská**. Jednotka z Luhačovic stále čerpá vodu v Pozlovicích na jízdně. Po prořezání stromů se hasiči vrátili na základnu do Zlína.

18:30 - Uherský Brod - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Těšova byla vyslána na plnění pytlů s pískem.

18:21 - Uherský Brod - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Brodu vyjela na hlášení o **zablokování průtoku řeky Olšavy pod jedním z mostů**. Pod mostem se zachytávalo velké množství větví a naplavenin, které hasiči postupně uvolňují. V 18:45 byl

průtok uvolněn a jednotka se vrátila na základnu. Na místě situaci dále monitoruje hlídka městské policie.

17:56 - Blišice - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Koryčany vyjela na [čerpání vody z rodinného domu v obci](#). Voda zaplavila sklep, který hasiči vyčerpali a práce ukončili v 18:30 hod.

17:52 - Uherský Brod - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Uherského Brodu vyjela na pomoc před zaplavením jednoho z domů, kde také odčerpává vodu. Na místo je nutné přivést pytle s pískem proti dalším průnikům vody.

17:08 - Líský - jednotka profesionálních hasičů z Morkovic-Slížan vyjela na [zaplavení rodinného domu](#). Na místě bylo zjištěno zatopení sklepa a hasiči začali okamžitě s čerpáním vody. Pro zamezení vnikání další vody byla kolem domu prohloubena odvodňovací strouha. Strouha byla postupně prokopána do délky 30 m. Starosta obce sehnal náhradní čerpadla a jednotka ukončila činnost ve 20:00 hod.

16:45 - Lískovec - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Koryčan vyjela na sesuv půdy. Po příjezdu na místo bylo zjištěno, že vlivem tekoucí vody došlo k [sesuvu zeminy v délce čtyř metrů](#), která se dostala na zahradu jednoho z domů.

16:23 - Hluk - jednotka sboru dobrovolných hasičů z Hluku byla vyslána na [čerpání vody ze zatopeného sklepa](#). Po příjezdu bylo zjištěno, že sklep je zcela zaplaven do výše 1,8 m. Pomocí dvou plovoucích a jednoho kalového čerpadla byla voda odstraněna.

16:12 - Lopeník - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Brodu vyjela na hlášení [valící se vody obcí](#). Na místě bylo zjištěno, že tající voda z polí teče do městečka, kde se tvoří řeka a zaplavuje silnici. Technickým opatřením se hasiči snaží problém vyřešit. Po zásahu bylo místo předáno zástupcům obce a jednotka se vrátila na základnu.

15:29 - Pozlovice - jednotka profesionálních hasičů z Luhačovic vyjela na [čerpání vody z jízďárny v zaplavených stájích Policie ČR](#). Po příjezdu začali hasiči okamžitě vodu, dosahující výše asi 20 cm, odčerpávat. Voda se dostala i do další stáje, tentokrát soukromého majitele. Jednotka ukončila práci v 18:45 a vrátila se na základnu.

16:16 - jednotka přerušila čerpání a odjela na akutní pomoc do Luhačovic na ul. Ludkovská, kde voda podemlela silnici a hrozil zde pád několika stromů. Hasiči stromy pořezali a v 17:00 hod. odjeli zpět do jízďárny policie k čerpání vody.

14:15 - Bystřice pod Hostýnem - jednotka profesionálních hasičů z Bystřice pod Hostýnem vyjela na [zaplavení rodinného domu](#). Po příjezdu byl zjištěn zaplavený dům a okamžitě bylo zahájeno čerpání vody. V 15:10 bylo čerpání ukončeno a jednotka se vrátila na základnu.

14:04 - Rataje - jednotka profesionálních hasičů z Kroměříže vyjela na [čerpání vody z rodinného domu](#). Hasiči zjistili zatopení sklepa do výše 0,5 m. Okamžitě zahájili čerpání vody. Ve 15:50 bylo ukončeno čerpání vody a jednotka se vrátila na základnu.

13:15 - Rokytnice - jednotka profesionálních hasičů ze Vsetína vyjela na **zaplavení dvoru rodinného domu**. Hasiči na místě pročistili kanálové vpustí a došlo k okamžitému odtoku vody ze dvora domu. Jednotka se na základnu vrátila po půlhodině.

13:13 - Blišice - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Koryčany vyjela na **čerpání vody z rodinného domu v obci**. Hasiči zjistili zatopení sklepa do výše 40 cm a okamžitě začali vodu odčerpávat. Čerpání bylo ukončeno v 16:30 hod.

Hasiči se v Mařaticích snaží rychle pročistit ucpanou vpust' místního potoka, který se vylil z břehů a zaplavil několik ulic

12:43 - Mařatice - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Hradiště vyjela na řešení problémů s valící se vodou na rodinné domy a sídlo firmy Synot. Na místo je sjely také dobrovolné hasičské sbory, aby pomohly řešit složitou situaci s vylitím vody z místního potoka. Voda z okolních svahů Mařatic stékala do městečka, kde se po ucpání kanálů a vodních vpustí rozlila z místního potoka na silnice a do několika ulic. Zaplaveno bylo několik domů a sklepů. Průjezd po hlavní silnici přes Mařatice byl omezen vlivem protékající vody, nánosů bahna a naplavenin. Na uvolnění vpustí pracovala také těžká technika. Na místo přijelo také několik vozů se zásobou pytlů s pískem. Hlídky státní i městské policie regulovaly dopravu a omezily vjezd do postižených ulic. Hasiči postupně zasahovali s čerpadly v šesti rodinných domech, kde byla potřeba naší pomoci.

Zaplaveno bylo několik ulic, kde lidé okamžitě po opadnutí vody začali uklízet násoy bahna a naplavenin

11:31 - Zborovice - jednotka profesionálních hasičů z Kroměříže a jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Zborovice zasahují na **čerpání vody z rodinných domů v obci**. Voda se valí z polí a bude nutné vykopat odvodňovací strouhy. Ve 14:45 hod. bylo ukončeno čerpání a místo bylo předáno k dohlídce místní jednotce dobrovolných hasičů.

11:27 - Vsetín - jednotka profesionálních hasičů ze Vsetína vyjela s výškovou technikou na pomoc při odstranění hrozícího **nebezpečí pádu ledu a sněhu ze střechy** jednoho čtyřpatrového domu.

09:50 - Jestřebice - na místo čerpání vody z rodinného domu byla vyslána jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku Koryna Kočany, která nasadila čerpadla k odsátí vody. Postupně přišly žádosti na další čerpání vody ze sklepů rodinných domů. Činnost byla ukončena ve 14:30 hod. s výsledkem **odčerpání vody ze čtyř sklepů domů**.

V Morkovicích došlo znovu k zaplavení několika sklepů s nutností nasazení plovoucích čerpadel

08:59 - Morkovice - jednotka profesionálních hasičů z Morkovic-Slížan vyjela na pomoc při čerpání vody ze zaplaveného rodinného domu. Hasiči nasadili dvě kalová čerpadla k odsátí vody ze sklepů. Voda dosahuje asi jednoho metru výšky.

09:40 - jednotka se přesunula do vedlejšího domu, kde také zahájila čerpání vody ze sklepů.

10:10 - jednotka ukončila čerpání v domech a vrátila se na základnu.

08:15 - Rajnochovice - jednotka profesionálních hasičů z Bystřice pod Hostýnem vyjela na zaplavení rodinného domu. Hasiči čerpají vodu dosahující asi 15 cm nad podlahy suterénu se sklepy a garáží. Čerpání bylo ukončeno až v 11:15 hod., kdy si majitel nasadil na odsání vlastní čerpadlo a zbytky vody si odčerpá sám.

00:38 - Jaroslavice - jednotka profesionálních hasičů ze Zlína vyjela na hlášenou událost stoupající vody u rodinného domku. Po příjezdu jednotky na místo bylo zjištěno značné množství vody, která ohrožuje zaplavením jeden z domů. V zahradách nad domem byla **ucpaná vpust' místního potoka a hrozilo vylití vody z koryta**. Hasiči vpust' pročistili a voda otekla.

17.3.2005

21:22 - Zlín - jednotka profesionálních hasičů ze Zlína vyjela na hlášenou událost zatopení garáží na Podlesí. Po příjezdu na místo zásahu bylo zjištěno, že došlo **k zatopení garáží z důvodu neodtékajících kanálových šachet**. Byly odstraněny kanálové kryty a nasazena dvě kalová čerpadla na odsátí vody ze dvou šachet 2,5 m hlubokých, průměru 80 cm.

16:42 - Luhačovice - jednotka profesionálních hasičů z Luhačovic vyjela na **pomoc proti stoupající vodě z kanalizace** u hotelu Palác. Hasiči pročistili kanálovou vpust' a voda otekla přirozenou cestou. V 17:30 se vrátila jednotka na základnu.

16:40 - Bystřice pod Hostýnem - jednotka profesionálních hasičů ze stanice v Bystřici pod Hostýnem vyjela na pomoc při **čerpání vody ze sklepa rodinného domu**. Po příjezdu bylo zjištěno, že si majitelka domu již vodu částečně odčerpala. Hasiči pomohli dokončit čerpání vody nasazením výkonného čerpadla. Voda byla odčerpána jak ze sklepa, tak i ze studny proti zpětnému vniknutí vody do domu. Po hodině čerpání stále do domu vnikala voda, a proto hasiči pokračovali v odsávání. V 18:15 hod. byl k dalšímu čerpání vyslán výjezd posilující jednotky sboru dobrovolných hasičů, který vystřídá profesionální hasiče.

15:42 - Rataje - jednotka profesionálních hasičů z Kroměříže vyjela na čerpání vody z rodinného domu. **Po příjezdu začali hasiči čerpat vodu ze zaplavených sklepů. Pomocí dvou ponorných čerpadel je odsávána voda ze sklepů a kotelny**. V 17:00 byl sklep vyčerpán a jednotka se vrátila na základnu.

15:42 - Staré Město - jednotka profesionálních hasičů z Uherského Hradiště vyjela na čerpání vody ze zaplavené silnice hlavního výjezdu ze Starého Města na Brno, pod železničním mostem u vlakového nádraží. Podjezd je uzavřen a provoz je odkláněn policií. Po otevření kanálové vpusti voda otekla a provoz byl obnoven v 16:15 hod.

14:38 - Morkovice - další zaplavený rodinný dům si vyžádal výjezd jednotky profesionálních hasičů ze stanice v Morkovicích-Slízanech. Hasiči odčerpávají vodu ze zaplaveného dvoru rodinného domu. Čerpání bylo ukončeno v 17:40 hod.

15:40 - jednotka byla informována občany o zaplavení sklepů dalšího rodinného domu v Morkovicích. Zásahující hasiči se rozdělili a v zatopeném sklepe bylo okamžitě zahájeno odčerpávání vody.

15:55 - jednotka znovu musela přerozdělit síly a prostředky k dalšímu čerpání vody z dalšího rodinného domu v Morkovicích.

17:45 - hasiči ukončili čerpání vody ze sklepů rodinných domů v Morkovicích a postupně se vraceli na základnu.

14:24 - Spytihněv - jednotka profesionálních hasičů z Otrokovic vyjela na pomoc před zaplavením čerpací stanice a autobazaru. Stoupající voda hrozila vylitím na hlavní silniční tah I/55. Majitelé vyváželi z autobazaru vozidla před zaplavením. Hasiči pomocí háků uvolnili neprůchodné kanalizační vpusti ucpané trávou a naplaveninami. Po šestnácté hodině se jednotka vrátila na stanici.

12:42 - Želechovice nad Dřevnicí - jednotka profesionálních hasičů ze Zlína vyjela na akutní pomoc proti hrozícímu pádu těžkého a zledovatělého sněhu ze střechy domu s obchodem. Nebezpečí bylo odstraněno a jednotka se vrátila na stanici.

čerpání vody na křižovatce u Kotojed, bagrování půdního zářezu a uvolnění vpusti u autosalonu v Kvítkovicích

12:26 - Kvítkovice - jednotka profesionálních hasičů z Otrokovic vyjela na pomoc proti valící se vodě k sídlu firmy Novatex. Valící se voda a nánosy ucpaly kanalizační propust' a hrozilo vylití laguny do nedalekého autosalonu. Hasiči včas uvolnili průtok a voda otekla. Jednotka dobrovolných hasičů monitorovala situaci na více místech Kvítkovic, kde také hrozilo lokální zatopení silnic nebo vylití tvořících se lagun.

na řadě míst v kraji si lidé sami pomáhají s valící se vodou... Kvítkovice

12:14 - Kotojedy - vyslání posilujících jednotek na čerpání vody z křižovatky u obce.

12:04 - Kotojedy - čerpání vody ze silnic a křižovatky u obce. Na místě pracují kromě hasičů také tři bagry, které pokračují v prohlubování a zvětšování půdního zářezu na

nedalekém poli. Kolem 13:00 hod. se situace dostává do normálu, je odčerpána podstatná část vody z křižovatky. Průjezd je motoristům ztížen nánosem bahna a naplavenin z polí.

voda z polí vytvořila v Morkovicích řeku valící se do domů... proražení zídky k rychlejšímu odtoku vody

11:52 - Morkovice - vyslání posilující zálohy kalových čerpadel z Kroměříže na pomoc proti valící se vodě do obce a především na zaplavující se náměstí.

11:48 - Morkovice - starosta obce požádal hasiče o kalová čerpadla na odsávání vody z ucpaného kanalizačního svodu na náměstí. Nasazená plovoucí čerpadla nestačí odebírat valící se vodu a hrozí zatopení sklepů v domech. Je nasazena dostupná technika z okolí. Na místo se přesunula jednotka ze zásahu ve Zdislavicích a zapojila se do odčerpávání vody z náměstí. Ve 13:50 bylo hlášeno pozvolné klesání hladiny v místním potoku a další voda už výrazně nepřitéká. I nadále však zůstávají některé domy zaplaveny a pokračuje se v odčerpávání.

V Morkovicích bylo zaplaveno nejméně šest domů, kam voda vnikla do vnitřních obytných prostor a byl nutný zásah hasičů. V některých místnostech dosahovala voda až do výše 40 cm nad podlahou. Hlavním problémem byla ucpaná kanalizační vpust', která byla následně uvolněna až za pomoci traktoru. Voda se do obce valila z polí po cestě, přes zahrádky až do domů. V jednom rodinném domě jsme museli k odvrácení nebezpečí zaplavení prorazit zahradní zídku, aby voda co nejrychleji otekla a nedostala se do sklepů. To se hasičům podařilo a byly tak uchráněny značné hodnoty občanů. Do několika domů byly rozdány, ve spolupráci s obcí, pytle s pískem, které se pokládaly do oken proti vniknutí vody.

11:19 - Zdislavice - jednotka profesionálních hasičů ze stanice Morkovice-Slížany vyjela do obce Zdislavice na čerpání vody z rodinného domu. Po příjezdu na místo bylo nasazeno kalové a plovoucí čerpadlo k odsátí vody. Voda byla čerpána do 12:30 hod. kdy bylo místo zásahu předáno k dalšímu opatření místní jednotce dobrovolných hasičů. Jednotka profesionálních hasičů se přesunula v 13:15 do Morkovic k posílení čerpání vody ze sklepů rodinných domů.

16.3.2005

první zásahy hasičů... na řece Moravě u Napajedel a na zaplavené křižovatce u Kotojed

18:15 - Kotojedy - jednotka profesionálních hasičů z Kroměříže znovu vyjížděla na pomoc při odstraňování následků zaplavené křižovatky u Kotojed. Jednotka sboru dobrovolných hasičů si vyžádala další pomoc k doplnění pohonných hmot do plovoucích čerpadel a dovozu osvětlení. Nadále probíhalo čerpání vody a její odklon pomocí zářezů do pudy.

Všechny práce byly ukončeny krátce před 23:00 hod. Do celkového zásahu byla nasazena tři vozidla HZS Kroměříž a dvě vozidla SDH Kroměříž.

14:51 - Kotojedy - jednotka profesionálních hasičů z Kroměříže vyjela na hlášenou událost zaplavení křižovatky u obce Kotojedy a hrozící zaplavení blízkých rodinných domů. Na pomoc byla povolána jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Kroměříž. Hasiči společně nasadili několik plovoucích a kalových čerpadel a vodu odčerpali. [Voda natekla do silnice z odtávajícího sněhu na nedalekých polích.](#) Zásah profesionálních hasičů byl ukončen po dvou hodinách prací. Na tomto místě jde už o tradiční problém s odtokem vody, který není řešen po řadu let. Další dohled nad místem události byl přenechán členům SDH Kroměříž. O událost se na místě zajímali i zástupci obce.

08:52 - Spytihněv - jednotka profesionálních hasičů z Otrokovic vyjela na hlášení o možném znečištění řeky Moravy před jezem u obce Spytihněv. Po příjezdu na místo byl na řeku položen člun a proveden průzkum hladiny za účasti pracovníků odboru životního prostředí. [Zjištěno bylo několik menších skvrn neznámé látky, která byla roztroušena v úzkém pruhu v délce asi 500 m. Minimální množství neznámé látky nebylo možné zachytit pomocí norných stěn.](#) Látka se do vody dostala pravděpodobně při odtávání sněhu.

POVODNĚ A ZÁPLAVY JSOU VE ZLÍNSKÉM KRAJI VELMI SLEDOVANÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A JE JIM VĚNOVÁNA PATŘIČNÁ INFORMAČNÍ POZORNOST.

V ROCE 2005 ZAZNAMENALI PROFESIONÁLNÍ I DOBROVOLNÍ HASIČI DESÍTKY VÝJEZDŮ K ŘEŠENÍ VZNIKLÝCH UDÁLOSTÍ. PŘEHLED BYL SKLÁDÁN NA SPECIÁLNÍ INFORMAČNÍ STRÁNCE INTERNETU CHRONOLOGICKY A VYTVOŘIL TAK UCELENÝ PŘEHLED O ZÁSAZÍCH BĚHEM JEDHOHO TÝDNE.

SOUČÁSTÍ ZPRAVODAJSTVÍ BYL TAKÉ PŘEHLED STAVŮ VODNÍCH TOKŮ V KRAJI A SLEDOVÁNÍ VÝVOJE JEDNOTLIVÝCH STUPŇŮ POVODŇOVÝCH AKTIVIT.